

Przedwzrostek

Cena
egzemplarza

10
groszy

Ilustrowany dziennik narodowy i katolicki

Nr 64

Wydanie

L

Rok 68

Sobota, dnia 19 marca 1938

Zdemoralizowane klęską wojska „czerwone“ w decydującym odwrocie

Panika i anarchia w „czerwonej“ Hiszpanii

Wojska narodowe prą naprzód — Opór „czerwonych“ przełamany na wszystkich odcinkach — Najwyżsi dygnitarze „czerwonej“ Hiszpanii w Tuluzie — Francja nadal utrzyma politykę nieinterwencji

Salamanka (PAT) Komunikat oficjalny donosi, że wojska powstańcze prowadziły w dalszym ciągu manewr, zmierzający do całkowitego otoczenia miasta Caste. Opór nieprzyjaciela został przełamany na wszystkich odcinkach.

Sily powstańcze rozszerzyły swe możliwości natarcia w kierunku południowym po działaniach pod Alcaniz. Oddziały prawego skrzydła zajęły stanowiska panujące nad wsią Ejulve.

Wojska „czerwone“ poniosły dotkliwe straty

Barcelona (PAT) W oficjalnych kołach rządu „czerwonego“ stwierdza się, że ofensywa powstańcza, rozpoczęta 9 marca, zdaje się osiągać punkt kulminacyjny z chwilą zdobycia Caspe i Alcaniz.

Podkreślają jednak, że szybkie postępy wojsk powstańczych na terenach pomiędzy Belchite a Alcaniz, które to miejscowości dzieli 70 km, miały miejsce w terenie, który z powodu swych zalet naturalnych pozwolił nacierającym na osiągnięcie maksimum wydajności swego całkowicie nowoczesnego wyposażenia materiałowego.

Utrata Alcaniz oraz Puela de Hija i Azaila — trzy punkty ważne ze względów komunikacyjnych — jest dotkliwą stratą dla wojsk republikańskich.

Przyjechali błagać o pomoc

Na lotnisku w Tuluzie wylądowały wybitne osobistości Hiszpanii republikańskiej. Wśród nich znajdował się prezydent Azana i minister Indalecio Prieto. Oczekują tu z godziny na godzinę przybycia prezydenta Negrina.

Paryż (PAT) Główną troską rządu i kół politycznych, jest w obecnej chwili sprawa sytuacji wojskowej w Hiszpanii, która w przekonaniu tych kół przedstawia się jako dobiegająca do ostatecznych rozstrzygnięć.

Rozwojem sytuacji w Hiszpanii zajmował się też stały Komitet Obrony Narodowej, który rozważał zarządzenia celem zabezpieczenia nie tylko życia i mienia obywateli francuskich w „czerwonej“ Hiszpanii, lecz również żywotnych interesów francuskich na Morzu Śródziemnym. (Sprawa komunikacji między Francją i Afryką).

Polityka nieinterwencji zostanie utrzymana

W kołach politycznych z naciskiem podkreślają, że rząd francuski, podobnie jak i angielski, ma zamiar utrzymać nadal politykę nieinterwencji. Pomimo energicznej akcji, rozwijanej przez czynniki hiszpańskie, m. in. przez ambasadora hiszpańskiego w Paryżu, który poza odwiedzeniem premiera i ministra spr. zagr. złożył również wizytę zarządowi Generalnej Konfederacji Pracy, oraz pomimo akcji propagandowej związków zawodowych, które przybywają licznymi delegacjami

do Prezydium Rady Ministrów, składając rezolucje, domagające się pomocy dla „czerwonej“ Hiszpanii, rząd zdecydowany jest wytrwać na linii dotychczasowej. W tym kierunku też wierany jest na rząd nacisk przez komisję spraw zagranicznych Senatu, która wysłała do premiera specjalną delegację, domagającą się utrzymania polityki nieinterwencji.

Uciekają z Hiszpanii

Paryż (PAT) Do portu Vendres zawinęły torpedowce francuskie „Eper-

vier“ i „La Palme“. Na pokładzie okrętów znajduje się 512 uchodźców hiszpańskich, którzy schronili się do ambasady francuskiej w Barcelonie.

Nowe zwycięstwa armii narodowej

Burgos (PAT) Wojska gen. Franco zajęły m. Gaspe, ważny węzeł komunikacyjny pomiędzy Aragonią a Katalonią.

Wojska „czerwone“ pozostawiły na placu boju wielu zabitych i rannych.

Nalot samolotów narodowych Na Barcelonę

100 osób zabitych, wiele rannych

Barcelona (PAT) Dziś o godzinie 7 min. 45 eskadry powstańcze dokonały nowego nalotu na Barcelonę. Według niepełnych jeszcze wiadomości ofiarą bombardowania padło około 100 zabitych. Liczba rannych jest podobno bardzo znaczna.

Barcelona (PAT) Dziś o godz.

7.45 pięć samolotów powstańczych bombardowało stolicę Katalonii. Odgłosy ognia artylerii przeciwlotniczej mieszały się z hukami wybuchów bomb. Na sygnał syren alarmowych miasto opustoszało w kilka chwil, ludność ukryła się w schronach specjalnych i w tunelach kolei podziemnej.

MAPA HISZPANII

Mapa przedstawia front aragoński, na którym obecnie toczą się walki. Miejsca zakreskowane oznaczają tereny znajdujące się w rękach wojsk narodowych. Obok mapy całej Hiszpanii, na której posiadłości „czerwonych“ zaznaczone są czarno. — Obecne walki na froncie aragońskim mają doniosłe znaczenie dla przebiegu wojny w Hiszpanii. Wojska gen. Franco dążą bowiem do przerwania łączności między Barceloną a Walencją, co nie- wątpliwie wpłynęłoby decydująco na losy „czerwonych“.

Nalot trwał zaledwie kilkanaście minut, w czasie których zrzucono niewielką ilość bomb. Mimo to jednak, jedna bomba trafiła w wejście do tunelu metro w chwili, gdy znajdowało się tam b. wiele osób. Druga bomba padła na rynku. Tylko te dwa pociski spowodowały śmierć około 100 osób. Około godz. 8 miasto powróciło do normalnego życia.

Słońce, śnieg i wiosna w Tatrach

Zakopane, 17. 3. Od szeregu dni panuje tak piękna, słoneczna pogoda w Tatrach, jakiej od szeregu lat o tej porze nie notowano. Mimo ciepła, wynoszącego w południe kilkanaście stopni, nie tylko góry, ale i samo Zakopane pokrywa śnieg kilkunastocentymetrowy, pozwalający na używanie sportów zimowych. Ruch narciarzy na Kasprowy jest tak wielki, że trzeba czekać w kolejce, aby dostać się na... kolejkę. W górach i na ulicach widzi się twarze tak opalone, jakby Indianie urządzili najazd na Zakopane. Jeśli nie zawieje halny, spodziewać się można doskonałych warunków śnieżnych jeszcze na Święta Wielkanocne, do których prawdopodobnie przeciągnie się sezon zimowy. (Pewit)

Adwokat żyd fałszował książeczki oszczędnościowe

Jaśło, 17. 3. Przed Sądem Okręgowym w Jaśle odbyła się rozprawa przeciwko adwokatowi Ludwikowi Oberlaenderowi, oskarżonemu o fałszowanie książeczek oszczędnościowych KKO w Jaśle, oraz przywłaszczenie sobie 172 dolarów z książeczki KKO na szkodę Jakuba Citrona.

Rozprawę odroczone.

Wybito szyby w żydowskiej bóżnicy

Katowice (AJS) Wśród Żydów modlących się w domu modlitwy, urządzonym w nowowynbudowanym gmachu szkoły żydowskiej przy bóżnicy na ul. Piotra Skargi w Katowicach, duży przestrah wywołał wczoraj wieczorem brzęk wybijanych szyb. Jak się okazało, jakiś nieznan sprawca rzucił kilka kamieni, które wybiły dwie duże szyby. Zawiadomiona policja wszczęła za sprawcą wybryku poszukiwania.

Co ich obchodzi nędza Polaków!

Tarnów, 17. 3. W myśl uchwały Komitetu Pomocy Zimowej wywieszono na murach miasta czarną listę tych, którzy nie wpłacili zadeklarowanych na pomoc zimową sum. Na 11 nazwisk tej listy jest „tylko“... 11 Żydów. Świadczy to najlepiej, jak żydowskie pasożyty traktują obowiązek pomocy zimowej.

Reakcja wobec prowokacji litewskich

Prasa zagraniczna o naprzężonych stosunkach polsko - litewskich

Berlin. (PAT). „Berliner Tageblatt“ donosi o zwiększonym napięciu i pisze o ultimatum polskim do Litwy. Kowno — sędzi dziennik — zdaje się być skłonne do ustępstw.

W całej Polsce — zaznacza cytowane pismo — organizowane są wielkie manifestacje, przy czym zwraca szczególną uwagę na manifestacje studenckie we Lwowie i stwierdza, że podobne odbyły się również w Warszawie.

„Hamburger Fremdenblatt“ donosi o położeniu na granicy polsko-litewskiej i twierdzi, że według zgodnych wieści ze źródeł polskich i litewskich zajęcia należy traktować bardzo poważnie. Dziennik zwraca uwagę na stanowczą postawę kół warszawskich i ostrzy ton prasy polskiej oraz na zarządzenia wojskowe po obu stronach granicy. Mówiąc o tle zatargu pismo podkreśla długoletni nienormalny stan stosunków polsko-litewskich zaznaczając, że „wszystkie wysiłki Polski w tym kierunku zawsze zawodziły z powodu upartego sprzeciwu Kowna“.

Paryż. (PAT). Prasa francuska wykazuje bardzo poważne poruszenie zatargiem polsko-litewskim. Dzienniki, które dotychczas podawały depesze na ten temat na dalszych miejscach, obecnie umieszczają je na czele numerów.

„Excelsior“ zamieszcza depeszę z Londynu, która na podstawie wiadomości, jakie nadeszły z Kowna, mówi o koncentracji brygad polskiej piechoty na granicy polsko-litewskiej.

„Paris Soir“ podaje cały szereg wiadomości z Warszawy i Rygi na temat zatargu. Zdaniem cytowanego pisma Polska nie przyjmie propozycji rządu litewskiego co do zwolnienia mieszanej komisji celem zbadania zajścia z dnia 11 marca i energicznie zażąda nawiązania normalnych stosunków sąsiedzkich.

Posterunki wojskowe po stronie

polskiej wzdłuż granicy — zaznacza „Paris Soir“ — zostały poważnie wzmocnione. Ostra fala oburzenia, wzmagająca się w prasie polskiej, wywołuje bardzo przygnębiające wrażenie

w Kownie, gdzie panują poważne obawy, by pewne kółka nie narzuciły rządowi polskiemu mocnej linii politycznej, co mogłoby doprowadzić do interwencji wojskowej.

Przed oficjalnym oświadczeniem rządu

Min. Beck przedstawi sprawę stosunków polsko-litewskich w Senacie

Warszawa. (Tel. wł.) Sprawa zatargu polsko-litewskiego zainteresowała stolice zachodnie. Prasa francuska śledzi bieg wypadków z dużym zaciekawieniem, Anglię zelektryzowała interwencja posła litewskiego w Londynie, wskutek której ambasada brytyjska w Warszawie otrzymała wskazówki zasięgnięcia u rządu polskiego wyjaśnień w sprawie zamiarów i stosunku do zajęć pogranicznych. Przedstawiciele Estonii i Łotwy w Kownie interweniowali o min. Łozorajtisa proponując unormowanie stosunków z Polską.

Zagraniczne radia podały wiadomość, jakoby rząd litewski wystosował do rządu polskiego notę w sprawie zajęć pogranicznych (donosiliśmy już o tym — red.). W prasie polskiej nie ma potwierdzenia tych doniesień, natomiast znajduje się w „Gazecie Polskiej“ prywatne doniesienie z Kowna, gdzie m. in. czytamy:

„Stwierdzają w Kownie, że Litwa po raz pierwszy od długiego czasu zgłosiła się oficjalnie do rządu polskiego o podjęcie rokowań w sprawie ostatnie-

go zajścia jak również w zagadnieniach zasadniczych dotyczących wypadków granicznych“.

Urzędowa Polska Agencja Telegraficzna donosi:

„W związku z zajściem, wywołanym przez Litwinów na granicy polsko-litewskiej rząd polski poczynił odpowiednie kroki. Na najbliższym posiedzeniu Senatu minister spraw zagranicznych przedstawi całokształt stosunków polsko-litewskich.“

Wspomniane powyżej posiedzenie Senatu odbędzie się prawdopodobnie we wtorek 22 bm. w południe.

Znów napad na Polaków

Ryga. (PAT) Donoszą z Kowna, że w Kalwarii w świetlicy oddziału tow. „Pochodnia“ wybito 16 szyb w oknach, przy czym napastnicy dali kilka strzałów w powietrze. Nazajutrz stwierdzono, że sprawcą napadu jest nauczyciel szkoły litewskiej nazwiskiem Piestiniukas, który równocześnie jest dowódcą miejscowego oddziału szaulisów i oficerem rezerwy.

Czy piątek przyniesie wyjaśnienie sytuacji?

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach politycznych utrzymują, że sytuacja w konflikcie polsko - litewskim weszła w nową fazę. Widać to z komunikatu oficjalnego, ogłoszonego dziś w południe za pośrednictwem PAT'a o przedsięwzięciu przez rząd odpowiednich kroków.

Posel litewski w Tallinie dziś w go-

dzinach południowych zwrócił się do posła R. P. Przesmyckiego z propozycją podjęcia rokowań. Jak słyhać posel polski uchylił się od odpowiedzi.

Korespondent Wasz jest przekonany, że w ciągu piątku będzie mógł bliżej wyjaśnić sytuację.

Sfery polityczne uważają sytuację obecną nadal za bardzo poważną. (w)

Stanowisko Stronnictwa Narodowego

Warszawa. (Tel. wł.) W lokalu Stronnictwa Narodowego przy ul. Złotej odbyła się odprawa zarządów kół Stron. Narodowego.

Przemawiał sen. Kozicki na temat rozrostu Niemiec po przyłączeniu Austrii i odwiecznej ich tendencji „Drang nach Osten“.

Następnie red. Berezowski wskazał, że Polska musi posiadać mocne stanowisko nad wybrzeżem oraz w Gdańsku. Polska sobie nie może pozwolić na żadne zmiany, które by naruszały jej

prawa i interesy na Bałtyku. Dążąc do wzmocnienia tam swojej pozycji powinna przystąpić do ułożenia stosunków z Litwą.

Należy zmierzać do zawarcia z Kownem przymierza i konwencji wojskowej, do uzyskania dla polskiej floty wojennej bazy na wybrzeżu litewskim, do unii celnej, umów gospodarczych oraz ochrony ludności polskiej na Litwie.

Prócz tego odbyły się podobne zebrania S. N. w Łodzi i Krakowie.

Inż. Doboszyński pozostanie w więzieniu lwowskim

Warszawa. (Tel. wł.) obrońcy inż. Doboszyńskiego zabiegali kilkakrotnie o przeniesienie inż. Doboszyńskiego do więzienia św. Michała w Krakowie po odmownym zatwierdzeniu ich podań o zwolnienie go z więzienia. Obecnie okazało się, że zabiegi te nie będą uwieńczone pomyślnym rezultatem i inż. Doboszyński nie będzie przewieziony do Krakowa, ale do rozstrzygnięcia rozprawy z apelacji pozostanie w więzieniu lwowskim. (w)

Skazany za komunizm zwolniony z więzienia

Warszawa. (Tel. wł.) Sąd Okręgowy w Wilnie postanowił zwolnić z więzienia Henryka Dembińskiego, skazanego za uprawianie agitacji komunistycznej na 4 lata więzienia. Zwolnienie nastąpiło wskutek złego jego stanu zdrowia do czasu rozprawy apelacyjnej. Towarzysz Dembińskiego, Jędrzychowski, pozostaje nadal w więzieniu. (w)

Szwecją się zbroi

Sztokholm. (PAT) Rząd szwedzki zażądał dodatkowych kredytów na zbrojenie w kwocie 75 milionów koron. Ponadto będą wyasygnowane specjal-

ne kredyty na zbrojenia morskie.

Cała prasa podkreśla jednorodność wszystkich ugrupowań politycznych w dziele obrony przeciwko wszelkim ewentualnym próbom pogwałcenia neutralności Szwecji.

Kłótnie w organizacji młodzieży socjalistycznej

Warszawa. (Tel. wł.) Na zebraniu niezależnej młodzieży socjalistycznej, uchwalono wotum nieufności tymczasowemu prezesowi Piętrzykowskiemu, byłemu odpowiedzialnemu redaktorowi „Dziennika Popularnego“. Nowym prezesem wybrano Studylę, Piętrzykowski był zwolennikiem koncepcji współdziałania z najsłabszą lewicą, Studyla zaś chciałby doprowadzić do porozumienia z młodymi pilsudczykami, nastrojonymi lewicowo.

Porozumienia

Warszawa. (PAT) W dniu wczorajszym odbyło się pod przewodnictwem senatora W. Gołuchowskiego posiedzenie komisji spraw zagranicznych Senatu. Komisja przyjęła bez zmian projekty ustaw w sprawie ratyfikacji porozumienia celnego między Polską a Z. S. R. R., porozumienia dodatkowego do umowy o przedłużeniu umowy gospodarczej między Polską a Rzeszą Niemiecką oraz układu płatniczego między Polską a Francją.

O takiej, która przejrzała

(reportaż własny).

Przedział w wagonie podmiejskiego pociągu. Na półkach, między ławkami, w korytarzach, spiętrzone stosy pogniecionych blaszanych baniek na mleko. Oprócz mnie siedzi w przedziale siedem wiejskich kobiet. Krasne spódnice, przynieszone chustki. Czola pokryte brózdami. Twarze w zmarszczkach. Oczy czerwone od wiatru. Bezbębne usta, spieczone, spękane wargi. Na spracowanych rękach wielkie sino-niebieskie żyły.

Dwie kobiety jedzą. Pajdy chleba i po kilka sprotekt. Pociąg rusza. Baby żegnają się.

Potem rozmowa:

—...wicie kumo, że Wojciechowej krasula słaubuje. Nijok nie może jom lo-zdrowić.

...Józiek kowala to na rowerze bałki wozu A jak zmyślnie je jucha przywiozujel Ma smykalkę...

—...odrazum mówiła Weronce: wolać doktora, bo rodzynie będzie cinkkie i zna-chorka nie da rady. Nie usluhała i dziś leży na cmentarzu.

—...un zawsze mojego kajsika wy-ciungał. Ale docekał się za swoje, bo dostał dwa lata...

Jedna z kobiet wygląda inaczej. Jest młodsza, nie wtrąca się do rozmowy, spoj-rzenie ma inteligentne. Zagadałem ją o coś. Odpowiada niechętnie.

— Nasza wioska leży blisko trzeciego przystanku kolejowego. Co dzień o godz. 5 rano przyjeżdżamy z mlekiem do miasta. Jest to nasz główny środek utrzymania. Żeby wszyscy placili, byłby to interes. Ja nie mam ani jednej krowy. Jeżdżę tylko z mlekiem krewnych. Dobrze im się powo-dzi. Prócz tego wyszukują dla nich nowych klientów, pobieram zaległe należno-sci. Pomagam też jednemu z wiośki, bo mu żona choruje. O, ten to już zrobił ciężki grosz! Chce osiąść w mieście i sklep prowadzić. Ja sama, jak tylko trochę gro-sza uskładam, to założę mleczarską do-stawę i hurtownię nabiału.

— Da sobie pani radę?

— Dam. Byłam we Francji, Niemczech, Łotwie. Już nie jedno wdziałam. Szuka-łam szczęścia na świecie. A chleb leży tu-taj, tylko trzeba doświadczenia, chęci i trochę pieniędzy.

— No, ale jak pani sobie wyobraża ten interes?

— Zwyczajnie. Wykupię świadectwo, otworzę sklep z nabiałem. Na mleku, śmie-tanie, jajach, maśle, serach znam się jak na pacierzu. Sama rady nie dam, więc zatrudnię jedną dziewczuchę. Znam najtańsze źródło nabycia i najlepszych odbiorców.

— A ileż jest zarobku na tych rzeczach?

— Przy dobrej cenie mleka, po odlicze-niu paszy i innych wydatków, można za-robić około 120 zł miesięcznie. Na jajkach, śmietanie, maśle też się dobrze zarabia.

— Dobrze, ale latem są ceny inne.

— To nic, bo pasza jest tańsza. A tra-wa jest darmo.

— No, ale świadectwo będzie koszto-wało, a pracownica musi mieć Ubezpie-czalnię.

— Wiem. Ubezpieczalnię będzie mieć dziewczucha, bo się jej należy. Przecież bę-dzie pracować. Ja będę w porządku, a ona w razie czego będzie mieć opiekę, pomoc.

Długo myślałam o tej kobiecie, która kawał świata przewdrowała w tulaczce, a teraz odkryła w sobie kandydatkę na buchalterkę, organizatorkę handlu nabiałem. Nie boi się świadczeń. Rozumie co to jest Ubezpieczalnia i przekonała się, że chleb można wywalczyć tu, u siebie, nie-koniecznie pod obcym niebem... A. S. n 7899

Szef „Lufthansy“ w Polsce

Warszawa. (Tel. wł.) W dniach najbliższych przybywa szef „Lufthanzu“ niemieckiej Karol Gablitz, który tu wygłosi odpowiedni odczyt. (w)

Przemysłniczka zbiegła z więzienia

Warszawa. (Tel. wł.) Z aresztu w Czeladzi zbiegła wykreślwszy kłódkę przemysłniczka Stanisława Stajerska. Rozesłano za nią listy gończe. (w)

Ulgi turystyczne do Francji

Warszawa. (Tel. wł.) Tego lata będą wprowadzone nowe ulgi turystyczne do Francji. Ogólna suma przeliczona do wywozu będzie ustalona na 8 milionów franków. Na jeden paszport turystyczny przypada 1.200 fr. miesięcznie. Cena paszportu miesięcznego wynosi 40 zł za paszport indywidualny i 25 zł za paszport zbiorowy. Wydawanie paszportów zacznie się od 1 czerwca rb. (w)

Sprawa kanonizacji Andrzeja Boboli

Citta del Vaticano. (PAT) Wczoraj odbył się z udziałem Ojca św. i 25 kardynałów tajny konsystorz w sprawie kanonizacji błogosławionego Andrzeja Boboli. Kanonizacja nastąpi 31 bm. na konsystorzu jawnym.

ZWIEDZAJCIE OGRÓD ZOOLOGICZNY

Największa Osobliwość Miasta Poznania

zg 4567

Opóźnienia pociągów z Austrii

Warszawa. (Tel. wł.) Wskutek wydarzeń wiedeńskich komunikacja z Wiedniem systematycznie się opóźnia. Ekspresy wiedeńskie przychodzą z dwugodzinnym opóźnieniem, a to wskutek bardzo ostrej kontroli przeprowadzanej nad pasażerami na terytorium austriackim. (w)

ZE ŚWIATA

Dnia 28 bm. zostanie otwartych we Włoszech 29 lotnisk, 26 składów mobilizacyjnych oraz pięć instytutów autonomicznych. Włoski przemysł lotniczy jest całkowicie niezależny od zagranicy.

Szwedzki sąd najwyższy odlał zgłoszoną do maszyn upadłości Kreigera wierzytelność na sumę 30 700 tys. koron jako niedowodnioną. Przed sądem znajdują się jeszcze 4 tego rodzaju sprawy.

Flota włoska mieć będzie w roku 1941 według oświadczenia admirała Cavagnari 700 tysięcy ton wyporności. W tym 240 tys. ton pancerników, 160 tys. krążowników i 40 tys. lekkich jednostek i ponad 100 tys. ton okrętów podwodnych. Najstarszy okręt wojenny nie będzie miał w tym czasie więcej niż 12 lat służby.

Najwyższym szczytem górskim Niemiec nie jest już Zugspitze (2963) lecz Grossglockner (3789). Najdłuższą rzeką niemiecką jest Dunaj, płynący od źródeł pod Kratystawą przez całe terytorium niemieckie. Drugim miastem Rzeszy stał się przed Hamburgiem — Wiedeń, liczący 1 800 tysięcy mieszkańców.

W mieście Orader nad granicą rumuńsko-węgierską opieczętowały władze rumuńskie restaurację „Decebal“, która była ośrodkiem akcji szpiegowskiej.

Między rządem litewskim a „Lotem“ wszczęte zostały rokowania o odwołanie umowy lotniczej linii Warszawa — Włocławek — Ryga — Tallin — Helsinki.

Z NASZEGO STANOWISKA

Nauka austriacka

Stał się fakt o wielkiej, dziejowej doniosłości, który w jednym dniu postawił cały świat na nogi. Połączenie Niemiec i Austrii rozbiło wiele długoletnich i żmudnych konstrukcyj dyplomatycznych, stworzyło nagle możliwości zupełnej zmiany stosunków politycznych w Europie i na całym świecie.

I znowu niespodzianka jest nagła i przykra dla państw starego porządku masonsko - demoliberalnego, dla Francji, Anglii, Czechosłowacji, Rumunii. Rządy tych państw dały jeszcze raz ze siebie widowisko nieporadności i bezsilności politycznej. Narodowe Włochy w lot się zorientowały w sytuacji. U nas od dawna przewidywał Dmowski to, co się stało kilka dni temu.

Nie można było przecież wątpić, że Hitler, człowiek, który za cel życia postawił sobie złączenie Niemiec i Austrii, który ma za sobą jednolity naród, że człowiek ten przy sprzyjających okolicznościach nie dokona tego, co się właśnie stało. Wyznanie swej politycznej wiary w „Mein Kampf” rozpoczyna Hitler następującymi słowami:

„Szczęśliwym przeznaczeniem wydaje mi się, że los mi na miejsce urodzenia przeznaczył właśnie Braunau nad Innem. Leży bowiem to miasteczko na granicy dwu niemieckich państw, a zjednoczenie ich już od młodych lat wydawało mi się zadaniem życia, które należy przeprowadzić wszystkimi środkami. Niemiecka Austria musi znowu powrócić do wielkiej niemieckiej macierzy... Jednakowa krew należy do wspólnego państwa”.

I oto dziś możemy stwierdzić, że Niemcy wygrały wojnę światową. Jak w latach 1870—71 wojna francusko-niemiecka scementowała Niemcy, tak obecnie wojna lat 1914—18 w następstwach swoich połączyła Niemcy z Austrią. Wielkie doprawdy płyną nauki dla nas z ostatniego kroku Niemiec.

Najpierw okazało się, że można tworzyć dzieje i zmieniać granice bez rozlewu krwi. Ale można tego doko-

nać tylko wówczas, gdy naród jest wewnątrz silny i spójny, ożywiony jednym duchem.

Zorganizowana wola narodu jest ogromną potęgą. Okazało się, że wobec bezkompromisowej idei narodowej, nie znaczą nie tylko wszelakie „demokracje”, ale i „fronty ojczyzniane”. Pokazało się też, jak wielką siłą ożywczą ma idea narodowa, dla współplemińców poza kordonami.

Przykro jest porównać stan polityczny naszego narodu z niemieckim. Przykro pomyśleć o braku naszego uświadomienia narodowego, o tym, że

u nas broni się zdrajców obcej krwi, że się nie niszczy socjalizmu, masonerii i tzw. demokracji, czyli ekspozytur międzynarodówek!

Niemcy, gdy przyszli do Austrii, kazali odrzucić policji pałki, bo to obraża godność narodu. A u nas w pewnym procesie przedstawiciel władzy nie wahał się większości mieszkańców powiatu bezpodstawnie nazwać złodziejami. Brak nam dumy narodowej.

Trzeba pod wpływem żywego przykładu zrozumieć, że siłę i wielkość państwu da tylko idea narodowa.

JAN BIELATOWICZ.

W ub. niedzielę odbył się w całym kraju szereg manifestacji antykomunistycznych Stronnictwa Narodowego. Na zdjęciu czoło pochodu narodowego formuje się przed kościołem w Kątach.

Czego musimy domagać się od Litwy?

Miejmy oczy otwarte na dążenia niemieckie

W sprawie Litwy kowieńskiej wystąpiliśmy z żądaniem całkowitego uregulowania stosunków wzajemnych, które wymaga przede wszystkim, jako rzeczy już całkiem samo się przez się rozumiejących, by Litwa uznała oficjalnie granicę polsko-litewską wyrzekając się wszelkiej propagandy rewindykacyjnej w stosunku do Wilna i Wileńszczyzny, — by Litwa nawiązała z Polską normalne stosunki dyplomatyczne, konsularne, komunikacyjne itp., by zagwarantowała prawa mniejszości polskiej w dziedzinie własności, szkolnictwa, swobody prasy, zgromadzeń itp.

Oprócz tych warunków elementarnych winno państwo polskie domagać się nie tylko politycznej i gospodarczej, ale także wojskowej współpracy Litwy z Polską.

„Warsz. Dziennik Narodowy” opowiada się podobnie, jak my, za uszanowaniem pełnego niepodległego bytu państwowego narodu litewskiego z tym jednak, by polityka litewska znalazła się w systemie politycznym polskim.

Z niemieckiej strony nie miano by, zdaje się, nic przeciwko temu, by Polska całkowicie wchłonęła Litwę ko-

wieńską. Niemcy poświęciliby nie tylko Litwę Polsce, lecz byłoby może nawet gotowi przyznać Polsce Kłajpedę, względnie uczynić z niej „Wolne Miasto” z komunikacyjnymi i gospodarczymi przywilejami Polski, ale to wszystko za jedną, wielką cenę: za uzyskanie kosztem polskiego Pomorza terytorialnego połączenia z Prusami Wschodnimi i Gdańskiem. Za tę cenę okazaliby nam Niemcy niewątpliwie dużo — „altruizmu” w sprawie Litwy kowieńskiej, by Polska miała tamteży „dostęp do morza”, oczywiście dla państwa polskiego bezwartościowy w porównaniu z Wisłą.

To wszystko trzeba mieć na uwadze nie tylko przy posunięciach politycznych, ale również w robocie propagandowej. Cokolwiek robimy, miejmy oczy otwarte na dążenia niemieckie. Skierowując swój wzrok ku Kowni i Kłajpedzie, nie zapominajmy o Gdańsku i Pomorzu.

Chcesz zdrowie zachować,
masz mało gotówki
Pał tylko i jedynie zwijki

„Ozonówki”

P 35 044-50.45

Składnica żydów

Hitlerowiec: — Jak to dobrze, że mamy ich gdzie zrzucić!

MAJOR EMIL FEY.

Były wicekanclerz Austrii, jeden z wybitniejszych polityków w dobie śp. Dollfussa, jak donosiliśmy, najpierw zastrzelił żonę, Malwinę, z domu Mettelt, po czym odebrał sobie życie. W ślad za rodzicami poszedł 19-letni syn Feyów, Herbert, który się również zastrzelił.

P. Kolanko — duch opiekuńczy ZNP

W ostatnim numerze „Głosu Nauczycielskiego”, oficjalnego organu Z. N. P., znajdujemy na str. 104 fotografię prezydium zarządu głównego Z. N. P., dokonaną na ostatnim posiedzeniu tegoż zarządu. Na zdjęciu tym znajdujemy m. i. i p. J. Kolankę, b. prezesa zarządu Związku, zawieszono w swoim czasie pod znanymi zarzutami. P. Kolanko na krakowskim zjeździe Z. N. P. nie został wybrany do władz związku, ciekawe więc w jakim charakterze uczestniczy w posiedzeniach władz Z. N. P.

Czyżby w roli „duchowego” opiekuna względnie protektora?

Nacjonalisci „ukraińscy” padają na „ukraińskie” pisma

„Ukraińskie Wisty” donoszą, że do redakcji tego pisma weszło najpierw dwu a następnie jeszcze ośmiu nacjonalistów „ukraińskich” i zażądało wycofania komunikatu o stanowisku prasy ruskiej w sprawie procesu zloczowskiego (o zbrodni zamordowania przez O. U. N. rodziny Jasińskich w Belcu — red. „K. P.”). Gdy odmówiono ich żądaniu zaczęli demolować lokal redakcji, lecz ostatecznie zostali przepędzeni.

Podobny napad miał miejsce na redakcję „Dila”.

Przeciw „ukraińskim” manifestacjom we Lwowie

Jak informują, w sali „Sokoła Macierzy” we Lwowie odbyło się zebranie przedstawicieli 72 polskich organizacyj. M. i. omawiano sprawę mającego się odbyć zjazdu „ukraińskich” „sokółów” we Lwowie w czasie tegorocznych Zielonych Świąt. Padły głosy ostrzegające, iż w razie gdyby ten zjazd doszedł do skutku, mogłaby nastąpić ze strony polskiego społeczeństwa reakcja o niedających się przewidzieć konsekwencjach.

Nie wątpimy, że głosy te znajdą właściwy oddźwięk u kompetentnych czynników.

Czy zwołana zostanie sesja nadzwyczajna izb?

Warszawa. (Tel. wł.) Na posiedzeniu parlamentarnym koła rolników, postanowiono podjąć akcję zbierania podpisów pod petycją do P. Prezydenta RP. o zwołanie sesji nadzwyczajnej po zamknięciu obecnej, budżetowej, a to w celu rozpatrzenia wniosków, mających na celu uporządkowanie długów rolniczych i akcji oddłużeniowej. Do tej chwili pod tym wnioskiem złożyło podpisy 125 posłów, a więc ilość wystarczająca na ten cel.

Z sejmowej komisji

Warszawa. (Tel. wł.) Odbyło się posiedzenie sejmowej komisji budżetowej, na której pos. Sowiński referował zmiany statutu do ustawy skarbowej, które z małymi wyjątkami zostały przyjęte. (w)

Urząd Wojewódzki bez godeł państwowych

W „Słowie Narodowym” czytamy w informacji z Wołynia:

„Na południowych niedzielnych obradach plenarnych zjazdu oficerów rezerwy, które odbyły się w sali kasyna miejscowego garnizonu, doszło do znamienego incydentu. Mianowicie jeden z delegatów w dyskusji zauważył, iż w sali przyjeżdża do wojewódzkiego, w której odbyła się poranna uroczystość — nie ma godła państwowego, są tylko portrety Prezydenta R. P., marsz. Piłsudskiego i marsz. Śmigłego Rydza. Mówca stwierdził, że i w innych salach urzędów, które zwiedził, godła państwowego również nie ma i zapytał zebranych, czy by nie było właściwe, by zjazd uchwalił z własnych funduszy związek zakupić i ofiarować urzędowi wojewódzkiemu w Łucku Orła Białego do sali głównej.

„Wrażenie tego odkrycia, potwierdzonego przez wielu innych uczestników, było ogromne. Nie powzięto żadnej uchwały, ale wypowiedziano poglądy, że odpowiednio czynnikami same załatwią tę sprawę we własnym zakresie.

„Wieczorem jeden z uczestników zjazdu — p. A. L. — został przez policję w Łucku przytrzymany i przesłuchany co do tego incydentu na sali obrad. Nie mógł on przesłuchującemu go urzędnikowi z województwa udzielić żadnej informacji i został bezzwłocznie zwolniony. Odebrane zapiski zwrócono częściowo po kilku godzinach.”

Chamberlain zaprzecza

Londyn (ATE) W odpowiedzi na interpelację premier Chamberlain ponownie oświadczył w Izbie Gmin, że rząd nie zamierza wprowadzić w czasie pokoju obowiązku powszechnej służby wojskowej.

OBRĄCZKI ŚLUBNE

BIZUTERIA ZŁOTA I SREBRNA
ZEGARKI PLATERY

JAN PLACEK, Łódź

Brzezińska 10 Telefon 150-17

Warszaty zegarmistrzowskie - b'erskie - grawerskie
HURT n 6553 DETAL

Rządy hitlerowców w Austrii

Skład armii austriackiej — Przed plebiscytem — Odrębność celna została utrzymana Aresztowania, ucieczki i samobójstwa — Zmienne są losy koleje

Odezwa z okazji plebiscytu

Wiedeń (PAT). Upoważniony przez kanclerza Hitlera do przeprowadzenia plebiscytu w Austrii „Gauleiter” Buerckel, który swego czasu przeprowadzał plebiscyt w Zagłębiu Saary, wydał następującą odezwę:

„Niemcy, mężczyźni i kobiety!

„Wódz i kanclerz powierzył mi zaszczytne zadanie, bym pomógł wam, Austriakom, w przygotowaniu wielkiego historycznego dnia. Moje zadanie nie jest ciężkie, albowiem wiem, że jesteście wszyscy Niemcami z całego serca. Pytanie, które kanclerz Hitler 10 kwietnia r. postawił wam, jest przecież nie inne, jak tylko „czy jesteście dobrym Niemcem?”. a przecież na to nie może być innej odpowiedzi, jak tylko jedno jedyne „tak”.

„Jestem dumny, że mogę wam, Austriakom, dopomóc w tym wielkim wydarzeniu i cieszę się, że mnie, pochodzącemu z najdalejszego zakątka Rzeszy — Zagłębia Saary, właśnie przypadło zadanie was, z najdalejszego zakątka na wschodzie, wprowadzić na wspólne łono jednej i wielkiej ojczyzny.”

Skład armii austriackiej

Berlin (PAT) Prasa niemiecka podaje szereg danych o armii austriackiej, wcielonej obecnie do sił zbrojnych Rzeszy.

Armia ta składała się z siedmiu dywizyj i jednej brygady, ponadto z jednej dywizji specjalnej i zmotoryzowanej brygady strzelców wiedeńskich, kilku pułków kawalerii, baonu samochodów pancernych, pułku artylerii lekkiej zmotoryzowanej, zmotoryzowanej kompanii pionierów i batalionu telegraficznego.

Ponadto do armii austriackiej należały dwa pułki lotnicze, jeden samodzielny pułk artylerii, samodzielny oddział pionierów, oddział telegraficzny i oddział remontowy.

Odrębność celna utrzymana

Berlin (PAT). Niemieckie Ministerstwo Finansów opublikowało następujące obwieszczenie: „Ustawa niemiecka z dnia 13 marca r. postanawia, iż obowiązujące w tej chwili w Austrii prawo pozostaje w mocy aż do odwołania i że kanclerz Rzeszy lub upoważniony przezeń minister Rzeszy wprowadzą na prawo Rzeszy w Austrii. Wynika stąd, iż austriacki system celny na razie pozostaje w mocy.

„Wobec tego granica celna musi być na razie utrzymana, tzn., cła i inne opłaty będą chwilowo pobierane na niemiecko-austriackiej granicy celnej.

„Podobnie jak wolny port hamburski, leżący na obszarze Rzeszy podlega wyjątkowym prawom celnym, tak i Austria, będąca terytorium Rzeszy podlega również wyjątkowym prawom celnym.”

Rozwiązanie Rady Miejskiej Wiednia

Wiedeń (PAT) Dotychczasowa Rada Miejska Wiednia została rozwią-

zana. Nastąpiło to na zarządzenie nowego zarządu miasta, złożonego z członków partii narodowo-socjalistycznej.

Usunięcie Żydów z sądownictwa

Wiedeń (PAT) Sąd krajowy zwolnił z dniem dzisiejszym ze służby wszystkich sędziów Żydów, których imiona i rangi zostały podane do publicznej wiadomości.

Zawieszenie działalności towarzystw

Wiedeń (PAT) Wydano rozporządzenie, zawieszające wszelką działalność różnych organizacji i stowarzyszeń aż do dnia plebiscytu. Rozporządzenie to dotyczy zarówno stowarzyszeń politycznych, jak apolitycznych.

Podatki trzeba płacić!

Wiedeń (PAT) Opublikowano upomnienie dla płatników podatkowych, że wszystkie podatki winny być punktualnie uiszczone, gdyż ostatnie wydarzenia nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla opieszalych płatników.

Zaprzysiężenie urzędników

Wiedeń (PAT) Dziś o godz. 11 odbyło się zaprzysiężenie urzędników dawnego urzędu kanclerskiego, przy czym urzędników Żydów do przysięgi nie dopuszczono.

Nie wolno zbierać danin

Wiedeń (PAT) Pełnomocnik kanclerza dla przeprowadzenia plebiscytu Buerckel wydał surowy zakaz zbierania jakichkolwiek danin oświadczając, że partia tego nigdy nie robiła i że są to tylko gwałty i wymuszenia, popełniane przez czynniki, stojące poza partią, a pod nią podszywające się. Żąda on natychmiastowego wskazania tych, którzy daniny pobierali, jak i tych, którzy je dawali. Wykroczenia przeciwko temu zakazowi będą surowo karane.

Wezwanie do karności

Wiedeń (PAT) Naczelny dowódca S. A. Reschey wydał rozkaz wzywający wszystkich do karności i dyscypliny oraz do prowadzenia pracy organizacyjnej zgodnie z wielkością i godnością narodu niemieckiego.

Szereg samobójstw w Austrii

Warszawa. (Tel. wł.) Z Wiednia nadchodzą wiadomości o licznych samobójstwach. Samobójstwa popełniane są przeważnie rodzinami.

Obok b. wicekanclerza Feja popełnił samobójstwo prezes przemysłowców tyrolskich Reitlinger. Mając sparaliżowaną rękę, skłonił swoją córkę, aby go zastrzeliła a następnie sama sobie odebrała życie.

Również popełnili samobójstwo wybitny finansista, przyjaciel i doradca zmarłego kanclerza ks. Seipła Kunwald, dalej dyrektor Kreditanstaltu Russo, b. sekretarz prywatny króla

Karola i kierownik legitymistycznego biura prasowego Wergmann, wybitny profesor uniwersytetu w Innsbruku Bayer, który zastrzelił się wraz z córką oraz szereg innych osób. (w)

Ucieczka przewodców partii legitymistów

Wiedeń (PAT) Znany przewodca legitymistów austriackich baron

Położenie Polaków w Czechosłowacji

Mor. Ostrawa. (PAT) Poseł dr Wolf wygłosił w Trzyńcu na Śląsku Cieszyńskim przemówienie na temat położenia ludności polskiej w Czechosłowacji.

Wskazał na konieczność uregulowania przez rząd zagadnień mniejszościowych w państwie nieustannie zatargi. Omawiając z kolei sprawy ludności polskiej pos. Wolf powiedział:

„Postawiliśmy wobec rządu nasze postulaty i wyjaśniliśmy je częściowo konkretnymi sprawami. Żądania nasze nie są prośbą o łaskę, lecz domaganiem się praw, płynących z ustaw republiki. Dają się one streścić w zasadniczych postulatach: naprawić

von Wiesner zbiegł za granicę wraz z innymi przewodcami tej partii.

Zmienne są losy koleje

Wiedeń (ATE). W Wiedniu narodowi socjaliści używają dawnych przeciwników politycznych a więc socjalistów, komunistów oraz członków Frontu Patriotycznego do oczyszczania jezdni i chodników z kamieni z napisami agitacyjnymi Frontu Patriotycznego.

Zaznaczyć należy, że członkowie Frontu Patriotycznego czynili to samo dawniej z narodowymi socjalistami.

Wiedeń (PAT) Skazany w r. 1934 za zdradę stanu przez sąd wojenny na dożywotnie i zastrzone więzienie mjr Rudolf Selinger został ułaskawiony i powołany ponownie do służby czynnej jako pułkownik. Przydzielono go do głównego dowództwa VIII armii.

szkody, których doznał nasz lud, przywrócić stan posiadania z roku 1920, dać możliwość życia na własnej ziemi i zupełne równouprawnienie oraz umożliwić swobodny rozwój.

„Tu, w Trzyńcu, wydano z pracy hutników za to, iż przyznawali się do polskości. Naprawienie tej krzywdy, przyjęcie tych robotników do pracy oraz przywrócenie kolejarzy na dawne stanowiska, postawiliśmy jako zasadniczy postulat. Od żądań naszych nie odstąpimy. Nie mamy żadnego powodu do okazywania nadzwyczajnej wdzięczności za drobności, bo chodzi o naprawienie zła i uczynienie zadość przyśługującym nam uprawnieniom”

Chronologia ostatniego 20-lecia Austrii

Poniżej podajemy w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia w Austrii od końca wojny światowej aż po „Anschluss”.

30 października 1918 r. następuje proklamowanie republiki austriackiej.

12 listopada 1918 r. przyjęty zostaje inicjatywy Partii Socjal-Demokratycznej projekt unii Austrii z Rzeszą (prezydentem Rzeszy jest wówczas Ebert).

4 marca 1919 r. — zebranie Zgromadzenia Narodowego, które uchwała projekt unii z Rzeszą.

10 września 1919 r. — na mocy art. 88 paktu w St. Germain alianci kładą veto przeciw unii Austrii z Rzeszą.

1922 rok — Liga Narodów gwarantuje byt niezależny Austrii. Partie Chrz. Demokracja i Socj. Demokr. zbroją się i toczą ze sobą ostre walki.

Lipiec 1927 r. — Rewolta socjalistyczna we Wiedniu.

19 marca 1931 r. — Kanclerz Rzeszy Brüning i kanclerz Austrii, Buresch, zawierają umowę o unii celnej między Austrią i Rzeszą. Alianci zakładają veto, potwierdzone przez Trybunał Haski.

1932 r. — Liga Narodów gwarantuje na mocy protokołu w Lozannie po raz drugi niepodległość Austrii.

Czerwiec 1932 r. — Gabinet Dollfusa.

12 lutego 1934 r. — Dollfuss występuje zbrojnie przeciw socjalistom.

6 marca 1934 r. — Narodowi socjaliści występują na widownię w Austrii.

17 marca 1934 r. — Podpisanie protokołów rzymskich między Italią, Austrią i Węgrami, gwarancje niepodległości Austrii.

25 lipca 1934 r. — Pucz narodowych socjalistów w Wiedniu, zamordowanie Dollfusa. Schuschnigg kanclerzem.

27 września 1934 r. — Anglia i Francja gwarantują niepodległość Austrii.

7 stycznia 1935 r. — Deklaracja francusko-włoska gwarantuje niepodległość Austrii.

3 lutego 1935 r. — Tej samej treści deklaracja angielsko-francuska.

14 kwietnia 1935 r. — Stresa. Gwarancje Francji, Anglii i Italii dla Austrii.

23 kwietnia 1937 r. — Schuschnigg wizytuje Mussoliniego.

12 lutego 1938 r. — Schuschnigg u Hitlera w Berchtesgaden. Ultimatum Rzeszy.

7 marca 1938 r. — Schuschnigg zarządza plebiscyt.

11 marca 1938 r. — Schuschnigg ustępuje.

12 marca 1938 r. — Wojska niemieckie okupują Austrię.

Dr med. H. ZIOMKOWSKI
specj. chorób skór. wener. i moczopłciowych
Łódź, 6 Sierpnia 2, tel. 118-33.
Przyjmuje 9-12 i 3-9, w niedziele: 9-12

Sport polski nie rezygnuje z walki o odzyskanie

Mimo okólnika walka trwa

We wtorek wieczorem odbyło się w sekretariacie poznańskiego AZS zebranie porozumiewawcze związków okręgowych, zwołane przez Pozn. Okr. Zw. Lekkoatletyczny. Wobec licznie zebranych delegatów związków i klubów oraz przedstawicieli prasy zebraniu przewodniczył prezes POZLA p. Szwarz.

Po załatwieniu drobniejszych spraw przystąpiono do sprawy odzyskania sportu polskiego.

Referent p. Szajna przedstawił w zarysie historię walki o odzyskanie sportu polskiego, która rozpoczęta została w Poznaniu i w bardzo szybkim czasie zatonęła szerokie kręgi na całą Polskę, prawie na wszystkie dziedziny sportu. Kiedy już wiele związków przeprowadziło uchwały, wykluczające kluby żydowskie, ukazał się znany okólnik Państwowego Urzędu WF i PW, który następnie potwierdzony został

przez Związek Związków. Tymi zarządzeniami koła sportowe zostały zaskoczone i praca może na chwilę została zahamowana. Ze stało się to tylko na chwilę świadczyć ma o tym zebranie przedstawicieli sportu wielkopolskiego. Na zakończenie referent odczytał przygotowaną rezolucję, którą przyjęto.

Po referacie potoczyła się rzeczowa dyskusja, w której zabierali głos prawie wszyscy przedstawiciele związków oraz poważniejszych organizacji, referując stan walki na terenie ich związków.

Stwierdzono, że Żydzi są nam w sporcie niepotrzebni. Sport ma przygotować do obrony kraju, a przecież wiadome jest, jakim żołnierzem jest Żyd. W myśl słów referenta zebrani delegaci wyrazili słowa pogardy dla polskich klubów, posiadających jeszcze w swych szeregach członków Żydów, oraz dla

klubów, które utrzymują stosunki z klubami żydowskimi. (Czy kierownicy pewnego klubu kujawskiego się nie rumienią? — red.). Jednogłośnie stwierdzali delegaci, że nie zaśpią sprawy żydowskiej oraz że żaden okólnik tego naturalnego ruchu o unarodowienie sportu polskiego nie zdoła powstrzymać. Walka musi być prowadzona od dołu, musi być prowadzona od szeregowca, którym jest każdy sportowiec. Poruszono również stronę prawną urzędowych okólników.

Postanowiono odąd prowadzić akcję wspólnymi siłami wszystkich związków, przy czym praca ta ma być ujednolicona.

W rezultacie zebrania jednogłośnie uchwalili drugą rezolucję, przedstawioną przez p. Szajnę, która została uzupełniona wezwaniem do klubów, by nie utrzymywały — pod groźbą bojkotu — stosunków z żydoklubami, by starały się eliminować zawodników Żydów z reprezentacji, sędziów i działaczy żydowskich ze związków. Również zwrócono uwagę, by nie udzielano wywiadów żydowskim dziennikarzom.

Notowania giełd zbożowo-towarowych

Bydgoszcz, 17 marca 1938 r. żyto 20,25 do 20,50; pszenica I. st. 20—20,50, II. st. 25,25 do 25,75; jęczmień I. gat. 17,50—17,75, II. gat. 17—17,25; owies 19—19,50; otręby żytnie 13,75 do 14,25; otręby pszenne mialkie 16—16,50, sr. 15,50 do 16,00, gr. 16,50—17,25; mąka żytnia 65% 30,00 do 30,50; mąka pszenna 65% 39,75—40,75.

Katowice, 17. marca 1938 r. żyto 21,25 do 21,50; pszenica czer. tw. 28—28,50, jedn. 27,50 do 28,00, zb. 27—27,50; jęczmień pszem. 19,50 do 20,00, past. 18,50—19,00; owies jedn. 22,25—23; zb. 21—21,25; otręby żytnie 13—13,50; otręby pszenne gr. 16—16,50, sr. 15—15,50, mialkie 14,50 do 15,00; mąka żytnia 65% 30,75—31,75; mąka pszenna 65% 39,50—40,00.

Łódź, 17. marca 1938 r. żyto 21,25—21,50; pszenica 28,50—28,75, zb. 27,75—18,25; jęczmień przem. 18—19; owies jedn. 22,25—22,50, zbier. 21,25—21,50; otręby żytnie 13—13,50; otręby pszenne sr. 15,25—15,50, grube 15,50—15,75; mąka żytnia 65% 30,35—30,50; mąka pszenna 65% 39,75—40,75.

Warszawa, 17. marca 1938 r. żyto I. st. 21,25—21,75; pszenica cz. 29,75—30,25, jedn. 29,25 do 29,75, zb. 28,75—29,25; jęczmień I. st. 18,50 do 18,75, II. st. 18—18,25, III. st. 17,50—18; owies I. st. 21,50—22; II. st. 20—20,50; otręby żytnie 13—13,50; otręby pszenne grube 16,75 do 17,25, sr. 15,25—15,75, mialkie 15,25—15,75; mąka żytnia 65% 30—30,50; mąka pszenna 65% 39,50 do 41,50.

Łwów, 17. marca 1938 r. żyto I. st. 20,00 do 20,75, II. st. 19,25—19,50; pszenica czerw. 26—26,25, zbier. 25—25,25; pszenica biała 26,50 do 26,75, zb. 25,50—25,75; jęczmień przem. 18,00 do 18,50, past. 16,50—16,75; owies I. st. 21,25 do 21,50, II. st. 19,75—20; otręby żytnie 11,75 do 12; otręby pszenne gr. 14,50—14,75, sr. 13—14, mialkie 14,25—14,50; mąka żytnia 65% 30,75 do 31,25; mąka pszenna 65% 38,50—39,00.

32 świadków w procesie Nowaka

Rozprawa przeciw mordercy śp. ks. Streicha odbędzie się w najbliższy poniedziałek

Jak wiadomo, w dniu 21 bm. przed Sądem Okręgowym w Poznaniu odbędzie się rozprawa przeciwko Wawrzyńcowi Nowakowi, mordercy ks. prob. Streicha z Lubonia.

Lista świadków i biegłych została ostatnio rozszerzona i obejmuje 32 osoby.

Jak już donosiliśmy, akt oskarżenia zarzuca oskarżonemu Wawrzyńcowi Nowakowi, urodzonemu w dniu 5 sierpnia 1890 r. w Luboniu, zbrodnię z art. 225 par. 1 i art. 23 k. k.

Stan faktyczny sprawy, znany dobrze naszym czytelnikom ze szczegółowych sprawozdań, jakie zamieściliśmy bezpośrednio po dokonaniu potwornej mordercy, przedstawiamy jeszcze raz w formie, w jakiej znajdzie swój wyraz na przewodzie sądowym.

Dnia 27 lutego rb. w kościele parafialnym w Luboniu odbywało się nabożeństwo dla dzieci szkolnych. Po ukończeniu nabożeństwa, gdy ks. proboszcz Streich szedł od ołtarza ku ambonie, aby wygłosić kazanie, 47-letni Wawrzyńiec Nowak, stojący tuż obok ambony, strzelił trzykrotnie z rewolweru do księdza trafiając go w skroń i dwukrotnie w klatkę piersiową. Ciężko ranny kapłan padł na ziemię i wkrótce zmarł. Na odgłos strzałów ksiądz Franciszek Krawczyński podbiegł do Nowaka i usiłował go obezwładnić. W chwili, gdy Krawczyński zbliżył się do Nowaka i usiłował schwycić go z tyłu i wyrwać mu broń, Nowak raptownie się odwrócił i strzelił do niego dwukrotnie trafiając go w skroń i ramię, na szczęście lekko. W kościele powstała nieopisana panika. Przerażone dzieci poczęły uciekać depcząc się i tłocząc. W popłochu dzieci gubiły nakrycia głowy, a nawet obuwie. Przy pomocy starszych osób udało się Nowaka ująć i obezwładnić. Cudem uniknął on śmierci z rąk oburzonego tłumu.

Nie ulega wątpliwości, że czyn Nowaka wynikał z ideologii komunistyczno-bezbożniczej i anarchizacyjnej. Nowak bowiem, po dokonaniu potwornej zbrodni, usiłował wtargnąć na ambonę i wygłosić z niej komunistyczne przemówienie.

Nowak wyjaśnił, że czynu dokonał po długim namyśle i zastanowieniu, rzekomo z własnej inicjatywy.

Właściwe przyczyny zbrodni, jej motywy i genezę wyświełli niewątpliwie przewód sądowy, w którym wzięła udział wybitny prawnicy i kryminolodzy poznańskiego sądownictwa.

Całe społeczeństwo spodziewa się, że w dniu 21 bm. nastąpi całkowite wyświełlenie ponurych szlaków, którymi szła zbrodnia lubońska.

Spółeczeństwo nie może zadowolić się samym wymierzeniem kary Nowakowi. Konieczne jest oświełlenie dokładne podłoża, na którym wyrosła czyn, które ją spowodowały. Społeczeństwo dało już wyraz swemu oburzeniu, pełnemu bólu i niepokoju. Motywy zbrodni, a nie ona sama są ciosem, wymierzonym w podstawy naszego ustroju społecznego i w święte dla nas zasady Kościoła Katolickiego.

Dlatego też zainteresowanie bliskim procesem jest tak wielkie. Wystarczy przytoczyć fakt, że do tej pory przez

Sąd Okręgowy w Poznaniu przewinęło się już z górą tysiąc osób ze wszystkich sfer pytając o szczegóły procesu i chcąc sobie zapewnić w nim udział. Ze względu jednak na szczupłość sali

nr 66/67 udział przedstawicieli społeczeństwa będzie ograniczony do przedstawicieli sfer prawniczych, dziennikarskich i zapewne sfer duchownych. (k)

Inż. Goldberger niesłusznie oskarżył

Rzekomy „samachowiec“ uniewinniony przez sąd

Żywiec, 17. 3. Przed Sądem Grodzkim w Żywcu odbyła się rozprawa przeciwko Józefowi Sanetrze z Zabłocia. Według aktu oskarżenia groził on dyrektorowi żywieckiej fabryki papieru „Solali“ inż. Ignacemu Goldbergerowi zastrzeleniem, w razie nieprzyjęcia go do pracy. Ponadto miał

namawiać robotników papierni Jana Dzikiego i Pawła Kaisera do kupienia mu rewolweru, którym chce zastrzelić dyr. Goldbergera.

Sąd pod przewodnictwem dra Bentkiego Sanetrę w zupełności uniewinnił.

W komórcie więził kilka lat młodą dziewczynę

23-letnia kobieta spędziła kilka lat w komórcie o długości 2 m, szerokości 70 cm i wysokości 1 m 40 cm

Żywiec, 17. 3. Do prokuratora w Wadowicach wpłynęło doniesienie na Rudolfa Pawletę z Koconia, pow. żywiecki, o to, że od kilku lat trzymał w zamknięciu nago swą krewną, 23-letnią Marię Siwiec.

Zaznaczyć należy, iż komórka, w której biedna dziewczyna przebywała,

miała 2 m długości, 70 cm szerokości i 1 m 40 cm wysokości, tak, iż nieszczęśliwa nie mogła się nawet wyprostować ani położyć, gdyż nie było żadnego postania. Powodem więzienia Siwiecówny była obawa, aby nie udała się ona do rejenta w celu zapisania majątku innym krewnym.

W obronie własnej zabił brata

Łomem żelaznym zabił brata — Uniewinnienie oskarżonego

Żywiec, 17. 3. W nocy z 10 na 11 stycznia rb. do mieszkania Szymona Dudzika w Pietrzykowicach koło Żywca przybył w stanie pijanym jego

brat, 46-letni Ludwik. Pijany wszczął awanturę na tle porachunków majątkowych i zamierzył się na brata chcąc go zabić. Działając w obronie swego życia, Szymon Dudzik uderzył napastnika łomem żelaznym w głowę, kładąc go trupem na miejscu.

Obecnie bratobójca stanął przed trybunałem Sądu Okręgowego z Wadowic na sesji wyjazdowej w Żywcu. Uznając, że oskarżony bronił swego życia, sąd uniewinnił go.

Proszek

do pieczywa budynie i galaretki to wyroby lepsze od zagranicznych. **Subca** Pg 3405 6-9-241/2

Eksplozja balonu gazu

Wybuch poranił i poparzył kilka osób

Łódź, 17. 3. — Dnia 17 bm. o godz. 13 na ulicy Wólczańskiej 195 przed szpitalem św. Anny miała miejsce eksplozja dużych rozmiarów balonu wy-

pełnionego sprężonym gazem ziemnym.

W balonie ważącym około 250 kg wieszono do firmy Horak w Rudzie Pa-

W szponach G. P. U.

Dramatyczne przeżycia Polaka, więzionego przez osławioną czeke

(Ciąg dalszy)

W korytarzu „śmiertelnym“ osadzono mnie w osobnej celi o jednym wąskim okienku, z którego rozciągał się widok na gmach więzienny i podwórze, oraz na korytarz więzienny. W tym dniu kiedy przyprowadzono mnie z sali sądowej, wdrapałem się na okno i przyglądałem się spacerującym więźniom. W korytarzu ujrzałem trzech księży; byli to: ks. arcybiskup Cieplak, ks. prałat Budkiewicz i ks. kanonik Wasilewski. Do przeciwnego okna w korytarzu podszedł ks. Budkiewicz i zapytał: — Jakże sprawa twoja, bracie? — Skazano mnie na karę śmierci, oczekuję na wykonanie wyroku — odpowiedziałem.

Czcigodny duszpasterz, kapłan-męczennik podniósł rękę i znakiem krzyża pobłogosławił mnie. W tym momencie towarzyszący mu komuniści podszli do niego i siłą oderwali go od kraty okiennej, po czym powalili go na ziemię, w nieludzki sposób zaczęli go kopać żołdackimi buciarami.

Jak się później dowiedziałem, ks. Budkiewicz wsadzono do karceru na 8 dni. Tak musiał cierpieć duszpasterz za wykonywanie swych obowiązków. Niedługo potem ks. Budkiewicz

został rozstrzelany.

Dla mnie rozpoczęły się długie dni męki i ustawicznego oczekiwania na wykonanie wyroku. Wszystkimi nerwami, każdą tkanką byłem nastawiony na oczekiwanie śmierci, która w każdej chwili mogła się zjawić w mej celi w postaci uzbrojonych od stóp do głów krasnoarmiejców. Toteż okres ten był dla mnie największą męczarnią. Niejednokrotnie modliłem się, by mnie jak najprędzej postawiono pod ścianą i zabito jak wielu, wielu moich poprzedników.

Po dwóch miesiącach tego oczekiwania w dniu 23 lutego 1923 r. rozwarły się drzwi mojej celi. Na progu stanął drab o odrażającej powierzchowności i ochryplym od alkoholu głosem zawołał:

— Władysław Francewicz Gersberg wychodzi z wieściami pogorodu... Znaczyło to, że idę na rozstrzelanie.

Kilku komunistów porwało mnie i zaprowadziło do tzw. „komnaty dusz“, gdzie zastałem już około 15 osób. Stamtąd załadowano nas na samochód tzw. „Ciornyje worota“, którym wożono zwykle skazanych na śmierć.

Wszyscy przygotowani byli na to, że za chwilę zostaną straceni.

„Jubilatka“

mleczna i deserowa.

Nowa czekolada o wspaniałym smaku.

100 gram. tabliczka 75 groszy.

Goplana
S.A.
POZNAŃ

Pg 3470 1-1167.8

bianickiej kilkaset metrów kubicznych sprężonego gazu ziemnego wagi 120 kg ze składu firmy Naftogal przy ulicy Gdańskiej 82. Z nieustalonych przyczyn, gdy wóz znalazł się naprzeciw szpitala nastąpiła eksplozja gazu, który górne dno wysadził w kierunku parkanu, otaczającego szpital.

Pocisk ten zniszczył kilka metrów parkanu, druga większa część balonu została wyrzucona siłą wybuchu w przeciwnym kierunku, zniszczyła część parkanu na posesji nr 196 na ulicy Wólczańskiej i padła w odległości 20 metrów.

Szczęście, że wóz znajdował się o kilka metrów przed parterowym domem przy ulicy Wólczańskiej 198. W razie bowiem uderzenia zerwanego balonu żelaznego, w domu byłyby ofiary w ludziach. Płomienie zapaliły parkan z obu stron ulicy jednakże pożar opamowano w zarodku.

Wskutek eksplozji gazu zostały ranione i poparzone następujące osoby: Agnieszka Malinowczyk z ulicy Śląskiej 17, ciężej, Stanisława Gagacz z ulicy Gdańskiej 148, Emil Szpilman, portier szpitala przy ulicy Wólczańskiej 195 i woźnica Stefan Wawrzyńczak.

Na wszystkich częściowo spłonęła odzież wskutek gwałtownego wybuchu gazu. Dwóch umieszczono w szpitalu, przed którym zdarzyła się katastrofa.

Na miejsce przybyły władze i wszczęły dochodzenia celem ustalenia powodu wybuchu gazu co jest zjawiskiem nader rzadkim, w Łodzi dotychczas nienotowanym.

Samobójstwo

Żywiec, 17. 3. W Jeleśni koło Żywca popełnił samobójstwo przez utopienie się w studni 21-letni Józef Jamiga umysłowo chory. Jamiga od dłuższego czasu zdradzał chorobę umysłową i stawał się dla otoczenia niebezpiecznym. W czasie napadu usiłował on każdego dusić. Tuż przed śmiercią Jamiga rzucił się na swego ojca, jednak został poskromiony i upomniany, że zostanie odwieziony do zakładu umysłowo chorych. Jamiga korzystając z nieuwagi domowników skoczył do studni ponosząc śmierć.

Stara baszta na przedmieściu m. Końskich

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na budowę kościoła w Luboniu: Pelagia Chmielewska 10.—, Władysława Musiałowa 5.—, Sodaliska na dopełnienie przyrzeczenia, złożonego na Jasnej Górze w intencji Bogu wiadomego 100.—, Firma „Nieruchomość“ (sw. Marcin 65) 10.—, J. G. 1.—, zebrane przez Stronnictwo Narodowe, koło Orchowa, 11,35 —, L. 10.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 2203,05 zł.

Na pomnik ks. prob. Streicha: Firma „Nieruchomość“ (sw. Marcin 65) 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 1037,14 zł.

Dla staruszka z pozytywką: J. G. 1.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 93,75 zł.

Na Tow. Pomocy dla inteligencji: Dnia 14. 3. 1938 wypłaciliśmy kasie Tow. Pomocy dla inteligencji 342.— zł.

W Panu Józefowi Kluczyńskiemu, właścicielowi przedsiębiorstwa elektrotechnicznego „Grom“, Poznań, Wierzbicice 49, za łaskawie wykonaną instalację w ochronie w Naramowicach składamy niniejszym najserdeczniejsze „Bóg zapłać“.
zg 452

Koło Opiekujące.

KRONIKA PABIANIC

ZEBRANIE PUBLICZNE STR. NAR. W niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 12,15 w sali kina „Luna“ przy ulicy Św. Jana, odbędzie się w Pabianicach publiczne zebranie Stronnictwa Narodowego, na którym referaty nt. „Polska wobec ostatnich wypadków“ wygłoszą redaktor „Orodownika“ p. Leon Trella i p. Roman Kaźmierczak.

Z walnych obrad Cechu Szewskiego. W Cechu Szewskim w Pabianicach odbyło się roczne walne zgromadzenie członków. Zagaił je starszy Cechu p. Luczak, prosząc następnie o kilku okolicznościowych słowach o uczczenie przez powstanie pamięci zamordowanego śp. kś. Streicha. Na przewodniczącego walnych obrad powołano p. Sobczyka. Z kolei nastąpiły sprawozdania członków Zarządu. Wykazały one znaczny postęp w pracy. Na koniec wybrano jednogłośnie ponownie cały stary Zarząd.

Pierwszy kamasznik chrześcijanin. W Pabianicach osiedlił się w tych dniach pierwszy i jedyny na terenie tut. kamasznik - szteper chrześcijanin p. Antoni Mikołajczyk z Bydgoszczy, który warsztat swój założył przy ul. Kościuszki nr 9. — Wszyscy szewcy przyjęli to z wielkim zadowoleniem i postanowili na ostatnim zebraniu Cechu Szewskiego popierać tę pierwszą tego rodzaju placówkę chrześcijańską. Dodać trzeba, że dotychczas szewcy uzależnieni byli od szteperów żydowskich, którzy, wykorzystując sytuację, pobierali od Polaków nadmierne ceny.

Z rocznej działalności Kasy Pogrzebowej. W ub. poniedziałek odbyło się ogólne roczne walne zebranie Kasy Pogrzebowej przy Cechu Szewskim w Pabianicach. Przedłożone sprawozdania i rozrachunki roczne przyjęto do zatwierdzającej wiadomości. Kasa posiada kapitał w wysokości około 4000 zł. W ub. okresie sprawozdawczym wyplacono kilka zapomóg pośmiertnych. — Zebraniu przewodniczył p. Mazurkiewicz. Wybrano jednogłośnie Zarząd w składzie dotychczasowym.

Właściciele sklepów obuwia przy stole obrad. W ub. środę odbyło się zebranie mistrzów szewskich i właścicieli sklepów obuwia oraz handlujących obuwiami na targach. Przedmiotem obrad było omówienie sprawy norm szacunkowych do podatków oraz sprawy warunków pracy i płacy czeladników. Na zebraniu ustalono jednolity cennik dla wszystkich sklepów obuwia, jak również sprzedaży na rynkach i targach. W dniu 28 marca zaś odbędzie się wspólne zebranie mistrzów i czeladzi szewskiej w sprawie warunków pracy i płacy.

KRONIKA ZGIERZA

Z posiedzenia Rady Miejskiej. W dn. 15 bm. o godz. 19 odbyło się w sali Magistratu posiedzenie Rady Miejskiej, zwołane celem uchwalenia pożyczek na miejskie roboty sezonowe. Na posiedzeniu tym zdarzył się wiele charakterystyczny incydent, mianowicie — kiedy pod obrady miała wejść kwestia zaciągnięcia pożyczek na roboty sezonowe — zabrał głos radny Palmowski z PPS., domagając się od Zarządu Miejskiego zwolnienia z pracy woznego szkoły powszechnej Kwicińskiego, który jakoby kiedyś stał na usługach okupantów niemieckich. (Zaznaczyć należy, że zarzuty przeciwko p. Kwicińskiemu — jak to stwierdzono — okazały się nieprawdziwe). Ponieważ przewodniczący wniosku socjalistów nie uwzględnił, ci ostatni opuścili demonstracyjnie salę obrad. Postąpienie socjalistów jest o tyle charakterystyczne, że opuścili oni salę obrad w chwili, gdy miały się zdecydować losy setek bezrobotnych, oczekujących na rozpoczęcie się robót sezonowych. Dopiero po dłuższej przerwie wznowiono posiedzenie i po skompletowaniu Rady już bez socjalistów uchwalono zaciągnięcie pożyczek na uruchomienie robót sezonowych.

Strajk okupacyjny. W dniu 15 bm. wybuchł strajk stolarzy w fabryce mebli W. Waberskiego przy ul. Gen. Dąbrowskiego. Powodem strajku było zwolnienie z pracy bez uzasadnienia jednego z robotników. Sprawa likwidacji zatargu zajął się Związek Zawodowy „Praca Polska“. Jak należy przypuszczać, strajk zostanie wkrótce zlikwidowany po myśli pracowników.

KRONIKA TOMASZOWA

Akuszerka skazana na dwa lata więzienia. Sąd Okręgowy w Piotrkowie na sesji wyjazdowej w Tomaszowie skazał akuszerkę Marię Warzusińską na dwa lata więzienia za dokonanie nielegalnego zabiegu na osobie Józefy Sobolewskiej, która wskutek tego zabiegu zmarła na zakażenie.

Lustracja szkół średnich. Wizytator okręgu szkolnego warszawskiego p. Binkowski dokonał lustracji szkół średnich na terenie Tomaszowa. Lustracja dała wyniki zadowalające.

Manifestacje w Łodzi

Łódź, 17. 3. — Omgadaj po zebraniu alarmowym Stronnictwa Narodowego, odbyłym w gmachu przy ulicy Bandurskiego 9-11, doszło w kilku punktach miasta do spontanicznych manifestacji na cześć armii polskiej i przeciw prowokacjom litewskim.

Wczoraj, we czwartek, manifestacja powtórzyła się z jeszcze większą siłą. Stronnictwo Narodowe rozrzuciło w mieście ponad 30.000 ulotek.

Jak Zarząd Miejski przysłużył się Żydom

Dlaczego „Kultura Łodzi“ patronuje wątpliwej wartości przepisom?

Łódź, 17. 3. — Jak się okazuje na plac im. pika Boenera (Zielony Rynek) zgłosiła się stosunkowo niewielka ilość chrześcijańskich straganiarzy. Kto ponosi odpowiedzialność za ten stan rzeczy? Bezspornie Zarząd Miejski i organizacje kupieckie.

Zarząd Miejski, bo ustalając jako warunek wstępu na Zielony Rynek konieczność posiadania określonego przez siebie typowego straganu, kosztującego kilkadziesiąt zł, z góry uniemożliwił możliwość handlowania na tym placu targowym zbiedniałym szerokim rzeszom polskich straganiarzy.

Trzeba z całą stanowczością podkreślić, że tymczasowi rządcy miasta wprowadzając typ kosztownego wzorowego straganu, kupno którego przekracza siły finansowe przeciętnego straganiarza chrześcijańskiego, przysłużył się w całej rozciągłości Żydom, zasobnym gotówkowo i rozporządzają-

cym poważnymi kredytami organizacyjnymi.

Za wytworzony stan na Zielonym Rynku ponoszą także odpowiedzialność organizacje kupieckie, bo nie pomyślały o przyjsciu z pieniędzmi pomocą chrześcijańskim straganiarzom. Ta obojętność stowarzyszeń kupieckich dla istotnych spraw, związanych z zagadnieniem unarodowienia handlu, jest zrozumiała, jeśli zważy się, kto stoi na czele zrzeszeń kupieckich.

Rzecz charakterystyczna, że kierownicy czynnikami dwóch współwinnych członów odpowiedzialnych za wytworzony stan na Zielonym Rynku (Zarząd Miejski i organizacje kupieckie) należą do „Ozonu“. Przecież zarówno tymczasowy prezydent Mikołaj Godlewski, jak i prezesi organizacji kupieckich Fidler i Chądzyński są członkami tej organizacji. (Ł)

Robotnicy sezonowi interweniują

w sprawie podwyżki plac — Możliwość załatwienia zatargu tramwajarzy — Strajk w fabryce Millnera

Łódź, 17. 3. — Delegacja robotników sezonowych interweniowała w okręgowej dyrekcji Funduszu Pracy i odbyła konferencję z dyrektorem Jagiellą i kierownikiem robót inż. Jankowskim na temat podniesienia plac robotników i podniesienia kredytów dla Łodzi.

Konferencja miała na celu ustalenie planu przyjęcia robotników do pracy. Dotychczas zaangażowano już 420 robotników, lecz na dawnych zeszłorocznych warunkach. Odpowiednie żądania skierowano do ministerstwa opieki społecznej oraz generalnego dyrektora Funduszu Pracy, które jednak dotąd nie nadesłały odpowiedzi.

Wznowione zostały rokowania z pracownikami tramwajów łódzkich w kwestii zawarcia układu i unormowania warunków pracy. Na konferencji u inspektora pracy tym razem ze strony pracowników przybyła delegacja w składzie 9 osób, wskutek czego socjalistyczni kierownicy nie mogli się już popisywać swymi demagogicznymi sztuczkami. Konferencja wprowadziła nie doprowadziła do porozumienia, niemniej jednak wykazała, że większość spornych dotychczas punktów u-

mownych da się uzgodnić na drodze rokowań polubownych.

Rokowania dalsze odroczone do przyszłego tygodnia, albowiem delegacja ma się porozumieć ze wszystkimi pracownikami w niektórych spornych kwestiach. Sytuacja ułożyła się o tyle pomyślnie, że istnieje możliwość zlikwidowania przewlekającego się od kilku miesięcy zatargu.

Woznice wczoraj odbyli jednostronną konferencję, jednakże bez rezultatu i w związku z tym złożyli oświadczenie, że w nadchodzącym tygodniu nie zostanie odwołany proklamowany strajk ogólny wozniców w Łodzi.

W łódzkiej fabryce kapeluszy przy ulicy Targowej 2 wybuchł zatarg z powodu niedotrzymania przez firmę zobowiązań w kwestii przyjęcia wszystkich starych robotników poprzednio zredukowanych, do pracy. Odbyta wczoraj konferencja nie dała wyniku i odłożona została do 23 bm.

W fabryce Millnera przy ulicy Senatorskiej 6-8 wybuchł strajk 300 robotników. Zażądano mianowicie wydalenia robotnika, który pobił drugiego. Po kilku godzinach uznano warunek i strajkujący przystąpili do pracy.

Dzielnica żydowska — wylegarnią wszelkich chorób

Kiedy zaczynają się ciepłe dni trzeba szczególnie pilnie przestrzegać przepisów sanitarnych

Łódź, 17. 3. Miasto nasze w ogóle nie grzeszy nadmiarem porządku, jednak to co pod tym względem obserwujemy w dzielnicy żydowskiej, przechodzi wszelkie dopuszczalne granice. Przecież ulice zamieszkałe przez Żydów, a zwłaszcza ulice żydowskiego getta, są wylegarnią wszelkiego rodzaju bakcyliów chorobowych. Z pełnych brudu żydowskich mieszkań, z przepelzionych gnijącymi odpadkami podwór, z niechlujnych żydowskich sklepów rozchodzą się zarazki choroby na całą Łódź.

Najlepszym potwierdzeniem tych uwag jest fakt, że wszelkie epidemiczne choroby, jakie się rozprzestrzeniają w Łodzi, wybuchają w śródomiskach żydowskich. Dążąc zatem do polepszenia warunków zdrowotnych w Łodzi, należy ogromny nacisk położyć na likwidowanie żydowskiego niechluj-

stwa.

Powinny być uruchomione specjalne komisje sanitarne, które by poddały szczegółowej kontroli żydowskie sklepy, podwórka, a nawet mieszkania.

Podwórka żydowskich domów, powiedźmy przy takiej ulicy Zgierskiej czy Limanowskiego, z reguły nie są zabrukowane, a jeśli ułożono bruk, to jest on pełen wyboi i dziur. Przestrzeń tych podwórz roi się od cuchnących kałuż, rynsztoki wypełnione są brudną wodą, zanieczyszczoną gnijącymi odpadkami pożywienia. Czyż takie stosunki nie urągają wszelkim wymaganiom higieny?

Żydowscy właściciele domów powinni być zmuszeni do uporządkowania podwór, do ich zabrukowania. W wypadkach wyraźnego lekceważenia i złośliwego obchodzenia nakazów władze winny same na koszt Żydów

Fragmenty podwór w żydowskich posesjach na przedmieściach Łodzi.

dokonać koniecznego zabrukowania i zaprowadzić potrzebne urządzenia sanitarne. W jakim stanie znajdują się one obecnie, nie sposób wyrazić słownie.

Dalsze tolerowanie żydowskiego niechlujstwa, zwłaszcza obecnie, kiedy zaczyna się pora ciepła, jest niedopuszczalne z punktu widzenia zdrowia całego społeczeństwa łódzkiego. Domagamy się od właściwych czynników energetycznych zarządzeń i mocnej ręki wobec tych, którzy zanieczyszczają nasze miasto. (W)

Aresztowanie groźnych bandytów

Łódź, 17. 3. — Na szosie do Aleksandrowa na powracającego z targu Władysława Bartkiewicza napadło dwóch zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery bandytów. Sterroryzowany następnie Bartkiewicza i obrewidowawszy go zrabowali mu 200 zł oraz różne inne przedmioty.

Policja niezwłocznie zarządziła obławę, która trwała przez noc i doprowadziła do ujęcia sprawców napadu: 35-letniego Adama Stasiaka i 22-letniego Jana Trzeciaka, obu z Żabiańca pod Łodzią.

Po dokonanym napadzie rabusie skradli po drodze świnię i nad ranem wrócili do domu Stasiaka, gdzie ulokowali się w stodole, by odpocząć. Tam znalazła ich policja i odebrała łup oraz broń.

Nowe interwencje żydów

Łódź, 17. 3. Organizacje żydowskie z poszczególnych miast województwa łódzkiego, szczególnie z powiatów zachodnich, które mają być włączone do województwa poznańskiego, złożyły u władz rządowych szereg memorialów, wskazując na ciężkie położenie ludności żydowskiej w tych miastach. W memorialach tych Żydzi skarżą się na działalność Stronnictwa Narodowego, która nie pozwala im normalnie zarobkować.

Żydzi domagając się od władz przeciwdziałania akcji antysemickiej motywują to tym, iż wspomniana akcja ma wpłynąć ujemnie na życie gospodarce kraju.

Zjazd przedstawicieli rolnictwa łódzkiego

Łódź, 17. 3. W Łodzi odbył się dwudniowy zjazd przedstawicieli okręgowych organizacji i kółek rolniczych z udziałem przedstawicieli Związku Izb Rolniczych, Urzędu Wojewódzkiego itp.

Głównym przedmiotem obrad była kwestia opracowania szczegółowego planu prac nad zorganizowaniem wsi i gospodarstw wiejskich. M. i. też określono ściśle zadania i powinności tzw. instruktorów rolnych.

Akcja instruktorów rolnych ma być prowadzona nie tylko pod względem gospodarczym (podniesienie rolnictwa, sadownictwa, ogrodnictwa, hodowli) ale również w dziedzinie społecznej.

Nieumyślnie postrzelił dziewczynę

Łódź, 17. 3. Na Stokach przy ulicy Porannej zamieszkały tam Józef Jukiel, manipulując rewolwerem na ulicy spowodował wystrzał.

Kula trafiła przechodzącą 15-letnią Genowefę Kotyniównę z ulicy Pogranicznej 16. Trafiona w pierś Kotyniówna padła nieprzytomna i w tym stanie odwieziona ją karetką pogotowia do szpitala.

Jukiela zatrzymano.

Proces o nadużycia kolejowe

Łódź, 17. 3. W czwartym dniu procesu o nadużycia na kolei w okręgu łódzkim przeciwko inż. Eugeniuszowi i innym, Sąd Okręgowy w Łodzi zbadał 22 świadków, którzy w zasadzie nic poważniejszego do sprawy nie wniesli.

Jedynie zeznania świadka inż. Kaczorowskiego, który przez pewien czas zajmował stanowisko po Dąbrowskim naczelnika wydziału drogowego, były ciekawsze.

Świadek ten stwierdził, że inż. Dąbrowski zakupując tłuszczeń, czynił to również przez ogłoszenie przetargowe. Kiedy zaginęły protokoły przetargowe nie wie. Również protokoły z odbioru dostaw i sprawozdania były przesyłane do władz nadzorczych, tak że w zasadzie działalność inż. Dąbrowskiego winna być znana władzom. Sąd następnie rozprawę odroczył do 18 bm.

Marzec
18
Piątek

Kalendarz rzym.-kat.
Piątek: Cyryl jerozolimski
Sobota: Józef Obl. NMP.

Kalendarz słowiański
Piątek: Boguchwał
Sobota: Pogdan
Słońca: wschód 6,02
zachód 18,01

Długość dnia 11 g. 59 min.
Księżycy: wschód 21,10, zachód 6,26
Faza: 2 dzień po pełni

Adres redakcji i administracji w Łodzi
Piotrkowska 91

NOCNY DYŻUR APTEK
Nocy dzisiejszej dyżurują apteki: Kasperkiewicz Zgierska 54 Rychtel i Lobod. 11 Listopada 86, Zundelewicz (Zyd), Piotrkowska 25, Bojarski i Schatz, Przejazd 19, Rychtel Kopernika 26, Lipiec (Zyd), Piotrkowska 193, Kowalski i S-ka, Rzgowska 147.

Pogotowie miejskie 102-90.
Pogotowie P. C. K. 102-40.
Pogotowie Ubezpieczalni 202-10.
Straż ogniowa 8.

TEATRY
Teatr Polski — „Nieboska komedia”.
Teatr Kameralny — „Spadkobierca”.
Teatr Popularny — „Oj mężczyźni, mężczyźni”.

KINA
Capitol — „Huragan”.
Corso — „Cień Szanghaju” i „Mile zlego pozatki”.
Ikar — „Zaginione miasto” i „Bolek i Lolek”.
Metro — „Królowa przedmieścia”.
Mimoza — „Niedorajda”.
Oświatowy-Słońce — „Gdy kwitną bzy” i „Dzieci ulicy”.
Palace — „Fortancerki”.
Przedwiośnie — „Robert i Bertrand”.
Rialto — „Błękitna żałoba”.
Stylowy — „Zielony sygnał”.

Z ŻYCIA ORGANIZACYJ

Komunikat Organizacyjny Zrzeszenia Chrześcijańskich Kupców Rynkowych w Łodzi podaje do wiadomości, iż w niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 10-tej odbędzie się zebranie w lokalu „Pracy Polskiej”, przy ul. Bandurskiego 9/11.

Ze względu na ważność spraw, związanych z organizacją i opieką kupca chrześcijańskiego, obowiązkiem każdego kupca rynkowego jest przybycie na zebranie.

Odczyt Czerwonego Krzyża. Staraniem Sekcji Odczytowej Oddziału Łódzkiego P. C. K. w niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 12 min. 30 w sali P. C. K. przy ul. Piotrkowskiej 190 oficyjna I-sze piętro p. dr. Antoni Zaleski wygłosi odczyt nt. „Zapalenie ślepej kiszki”. Wstęp bezpłatny.

Z Polskiego Tow. Krajoznawczego. Zarząd zawiadania członków i sympatyków o wznowieniu piątkowych zebrań świetlicowych o charakterze sprawozdawczo-dyskusyjnym. Świetlica czynna od godz. 19 min. 30, początek pogadanki względnie dyskusji punktualnie o godz. 20-ej.

W piątek, dn. 18 bm. na pierwszym tego rodzaju zebraniu p. inż. Aleksander Nalepiński podzieli się wrażeniami z wędrowek po ziemi chełmińskiej.

Goście mile widziani, wstęp wolny.

KRONIKA MIEJSCOWA

Poranek dla dzieci i młodzieży. Zbliżająca się niedziela przyniesie dzieciom i młodzieży miłą atrakcję. W teatrze Kameralnym przy ul. Cegielińskiej 27 o godz. 12 odbędzie się poranek dla dzieci pod nazwą „Szumi Bałtyk”.

Bardzo ciekawą i urozmaiconą treść przedstawienia uzupełnią piękne tańce oraz występy chóralskie młodzieży. Program poranka zapowiada się bardzo interesująco, a przy tym niskie ceny biletów zapewnią dużą frekwencję naszych młodych widzów teatralnych.

Tę miłą imprezę organizuje Szkoła Powszechna Nr. 22 im. E. Piłater w Łodzi, przeznaczając całkowity dochód na Kolonie letnie działwy szkolnej.

DZIEŃ W ŁODZI

Z mieszkania Romana Zapendowskiego (Bałucki Rynek 3) Fiszal Zawadzki korzystając z tego, że mieszkanie nie było zamknięte, skradł palto uczniowskie i kożuszek. Uciekającego z łupem złodzieja, zatrzymał syn poszkodowanego. Złodzieja osadzono w areszcie.

Szlama Lichtenstein (Goplańska 21) zatrzymany został w halach targowych przy ul. Ogrodowej 3 w czasie kradzieży kieszonkowej. Niefortunnego doliniarza osadzono w areszcie.

Ze składu win i wódek Tadeusza Marcinkowskiego (Rzgowska 52) nieznaną sprawcy po wycieciu zalaży skradłi wina i wódki na sumę 800 złotych.

Do składu aptecznego Jana Sikorskiego (Rokicińska 6) włamali się w nocy złodzieje i skradli kosmetyki wartości 3000 zł.

Czesław Nowakowski (Przedzuliniana 47) w mieszkaniu własnym popełnił samobójstwo przez powieszenie się na klamce u drzwi. Przyczyny samobójstwa nie ustalono.

Marianna Kieci (Młynarska 31) usiłowała pozbawić się życia przez otrucie kwasem siarczanym. Pogotowie odwiezło desperatkę w stanie ciężkim do szpitala. Powodem były nieśnaski rodzinne.

W fabryce przy ul. Wólczańskiej 66 uległa wypadkowi przy pracy robotnica Anna Krześniak (Pogonowskiego 12) która wkroczyła ręką w tryby maszyny doznając obrażeń. Ranną opatrzył wezwany lekarz pogotowia

Zebranie Str. Narodowego w Łodzi

W niedzielę 20 bm. o godz. 17 odbędzie się w sali Towarzystwa Śplewawczego przy ulicy Piotrkowskiej 243 urzędowe zebranie członków Stronnictwa Narodowego, na którym referat pt. „Ja n Ludwik Popławski twórca ruchu

wszepolskiego” wygłosi mgr Nowosad ze Lwowa.

W piątek dnia 18 bm. o godz. 20 w sali przy ul. Bandurskiego 9-11 odbędzie się ogólne zebranie członkowskie „Pracy Polskiej” z referatem na temat „Robotnik w stroju narodowym”.

Przed rozpoczęciem sezonu budowlanego w Łodzi

Ostrzeżenie Inspekcji Budowlanej Zarządu Miejskiego

Łódź, 17. 3. W celu zapewnienia bezpieczeństwa budowlanego w nowych budynkach oraz w związku z rozpoczęciem sezonu budowlanego i ukończeniem prac komisji lustracyjnej przy Inspekcji Budowlanej przemysłu ceglanego — Zarząd Miejski podaje do wiadomości osób zainteresowanych, a w szczególności nowobudujących, że cegła, użyta do budowy, winna być, zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami, dobrze wypalona, o metalicznym dźwięku i jednolitych wymiarach.

W wypadku nieprzestrzegania tych warunków przy wznoszeniu nowych budowli, Inspekcja Budowlana Zarządu Miejskiego w Łodzi będzie za pośrednictwem swych inspektorów okręgowych budowlę takie kwestionowała do czasu sprowadzenia i użycia dobrej cegły, a kierowników technicznych budowli będzie pociągała do odpowiedzialności karnej za brak dozoru nad cegłą.

Ostrzeżenie, podane przez Inspekcję Budowlaną Zarządu Miejskiego w Łodzi, winno być wzięte pod szczególną uwagę przez przedsiębiorców budowlanych oraz przez właścicieli nowoznanych domów, by mogli uniknąć strat i zbytecznych wydatków.

O układ zbiorowy dla robotników przemysłu ceramicznego

Łódź, 17. 3. Umowa zbiorowa w przemyśle ceramicznym dla okręgu łódzkiego kończy się ostatecznie z dn. 31 bm.

Związek strycharzy, mając na uwadze, że w kwietniu wobec sprzyjającej pogody spodziewać się można wznowienia robót w ceglarniach, obecnie już podjął kroki w kierunku zawarcia nowego układu zbiorowego, by w okresie sezonu nie doszło do przerw z racji strajku.

W nadchodzącym tygodniu zwołane zostaje walne zebranie strycharzy, które poweźmie uchwały co do warunków, na jakich zawarta ma być umowa zbiorowa na rok bieżący. Strycharze w zasadzie dążą do uzyskania pewnej podwyżki, zresztą nieznacznej, dla wyrównania płac z zeszłego roku.

17 nowych szkół powszechnych

Łódź, 17. 3. W roku bieżącym samorząd oraz ludność powiatu łódzkiego przystąpiła do generalnej rozbudowy sieci gmachów dla szkół powszechnych.

Z powodu tego, iż robotnicy ze względów oszczędnościowych masowo osiedlają się w miejscowościach podmiejskich, ludność tych okolic wzrasta niewspółmiernie szybko, a wskutek braku lokali dla pomieszczenia

„Ubezpieczenia wojenne” w handlu

Łódź, 17. 3. Na rynku łódzkim notowane jest wiele charakterystyczne zjawisko w dziedzinie dostaw surowca.

Przedstawicielstwa zagranicznych hurtowni surowcowych, w dziedzinie zarówno bawełny jak i wełny, posiadają przeważnie Żydzi. Ostatnio (od 1. 3.) wprowadzono w odniesieniu do transportów surowca nadchodzących na rynek Polski, ubezpieczenia wojenne, tj. specjalnie wyższe, co oczywiście

Znieść dwujęzyczność w szyldach

Żydowsko - polskie wywieszki szyldowe zniknąć muszą z ulic Łodzi

Łódź, 17. 3. — Niespełna miesiąc dzieli nas od ostatecznego wejścia w życie rozporządzenia o konieczności ujawnienia w szyldach nazwisk właścicieli zakładów handlowych, przemysłowych i rzemieślniczych. W połowie kwietnia wszystkie szyldy odpowiadać powinny wydanym przepisom.

Obserwując nowe szyldy dochodzimy do wniosku, że bardzo znaczna ilość właścicieli składów Żydów obchodzi wyraźnie przepisy rozporządzenia. Rozporządzenie, żądając umieszczenia w szyldzie nazwisk, ma na celu istotne ujawnienie właścicieli. A czyż można uważać za ujawnienie właściciela fakt umieszczenia na szyldzie nazwiska w formie dosłownie mikroskopijnie małych literek, albo w takim miejscu, że uchodzi ono uwagi klientów?

Rozporządzenie władz winno być wykonywane nie tylko pod względem formalnym: nie wystarczy tylko ściśle zewnętrzne zastosowanie się do przepisu, ale musi być on tak wprowadzony w życie, aby spełniony był jego cel. I dlatego mamy prawo żądać od władz niższych instancji, aby stały na straży pełnego, a więc pod względem formy i treści, wykonania obowiązującego rozporządzenia.

Dopilnowując wykonania nowych przepisów o szyldach odpowiednio in-

Żydowsko - polska wywieszka szyldowa przy ul. Zgierskiej

stancje winny zwrócić uwagę na szereg wybrków ze strony przede wszystkim mniejszości żydowskiej i „wybujałości” te zlikwidować.

Jednym z takich karygodnych wybrków, to używanie przez Żydów w szyldach czy wywieszkach szyldowych żargonu czy hebrajszczyzny. W dzielnicach żydowskiej wybrki te są na porządku dziennym.

Dwujęzyczność w szyldach należy bezwzględnie zlikwidować. Żydowska mniejszość musi się w całej pełni stosować do obowiązujących w Polsce przepisów. Niema przepisu ustawy czy rozporządzenia, które by przewidywało możliwość używania przez Żydów w szyldach innego języka prócz polskiego.

W Palestynie niechaj sobie Żydzi układają i redagują szyldy jak im wygodnie, w Polsce przestrzegać muszą praw polskich. (W)

Młodociany rabuś

Łódź, 17. 3. Przed Sądem Okręgowym w Łodzi odpowiadał 19-letni Mieczysław Pasikowski przezwiska „Mieczur”, poprzednio już karany za rozbój i kradzieże.

Wieczorem 19 stycznia rb. w korytarzu domu przy ulicy Lipowej 9 Pasikowski napadł na przechodzącą Basię Markowicz, ogłuszył uderzeniem pięści i zrabował zaręczawkę, w którym znajdowało się 62 zł w gotówce.

Sąd Okręgowy w Łodzi skazał Mieczysława Pasikowskiego na półtora roku więzienia.

Nabożeństwo za duszę śp. ks. Streicha

Łódź, 17. 3. W Tuszynie z inicjatywy miejscowego koła Stronnictwa Narodowego dnia 17 bm. została odprawiona uroczysta msza św. za duszę śp. ks. proboszcza Stanisława Streicha, ofiary komunistycznego mordu w Luboniu.

Po kazaniu, wygłoszonym przez księdza wikariusza Styczyńskiego, uformował się pochód i udał się na salę strażacką, gdzie odbyło się zebranie przy udziale kilkuset osób.

Uchwalono rezolucję nawołującą do jak najenergiczniejszego zwalczania wrogów wewnętrznych tj. żydo-komuny.

Proces w sprawie „afery” w Tuszynie

Łódź, 17. 3. — W związku z zarzutami poczynionymi przez radnego Kurczewskiego przeciwko burmistrzowi miasta Tuszyna, Tadeuszowi Zwierzynskiemu, z oskarżenia tegoż ostatniego odbył się proces o zniesławienie.

Z powodu wyłączenia się sędziego Sądu Grodzkiego w Tuszynie sprawa została przekazana do rozpatrzenia Sądu Grodzkiego w Łodzi. Charakterystycznym jest, że rozprawa odbyła się przy drzwiach zamkniętych. Wyrok zostanie ogłoszony 18 bm.

Prenumerata miesięczna (7 wydań tygodniowo), z odbiorem w agenturach 2,35 zł. Za odnośnienie do domu odpowiednia dopłata. Na pocztach i w listonoszów miesięcznie 2,94 zł. kwartalnie 7.—, Poczta przyjmuje zamówienia tylko na 6 wydań tygodniowo (bez poniedziałkowego). — Pod opaską w Poście 3 — miesięcznie Nakład i cenzura: Drukarnia Polska. Spółka Akcyjna. Poznań św. Marcin 70. Regonidów niezamówionych reaktacja nie awrca.

Centrala Poznań, św. Marcin 70, P. K. O. Poznań 200 149. Telefony centrali: 40-72, 14-76, 33-07, 44-61, 35-24, 35-25; po godn. 19 oraz w niedziela i święta: 40-72, 14-76, 33-07. Redaktor odpowiedzialny Jan Pizak z Poznania. Za wiadomości i artykuły z m. Łodzi odpowiada Władysław Maciąg, Łódź, Piotrkowska 91. — Za ogłoszenia i rekl. my: Anton Leńiewicz z Poznania.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przezeńków w zakładzie, strajkach itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lud odczkodowania.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 30 groszy.

Znak oferty naprzykład: z 18 923, n 2745, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10,30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 9,30.

OLEJNE PORTRETY

już po 17 zł w/g fotografii jak z natury wiernie podobne, oraz tanio i bezkonkurencyjnie obrazy ścielne i inne, solidnie, uczciwie i artystycznie wykonuje

J. Krawczyk, Kraków, Obopólna nr.13
zg 427/8 (Szereg listów z pochwałami i uznaniem).

1. DOMY-PARCELE

Willka
3 pokoje, kuchnia, 5 móg buraczanej, blisko Jarocin, tania 5 300 Otreba, Jarocin, Kilińskiego 2. — zd 93 548

Dom
nowy, pokój kuchnia, ogród bez długi 1 600. — powód wyjazd — Francja, sprzedaż spieszenie Kleiber, Mosina. — zd 94 111

Wille
nowa, pietrowa, dobrym położeniu, 8 ubikacji, morga ogrodu, 2 parcele, 1/4 morgi każda korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Nowak, Jarocin, Piłsudskiego 14. — n 8272

Kupię
dom lub wille, Łaskawe oferty do Orodownika, Poznań zd 94 542

Parcele
budowlana, ogrodem owocowym, mieszkaniem przy tramwaju — sprzedaż korzystnie właściciel. — Oferty Orodownika, Poznań — zd 94 544

Dom
willa dwumieszkańcowa komfort 2 x 3 pokoje 15 000. — wpłaty 8 tys. — Metelski, Poznań, Wolnica 45 — 7. — zd 94 449

Dom
czynszowy bezstemplowy, dużym ogrodem, dobre opreowanie 11 000. — wpłaty 11 000. — okazynie sprzedam, Wędzickowski, Poznań, Piekary 11. — zd 94 619

Dźwigary
trzy sztuki profil 0,24 długi 5,20 wodomierz, używany sprzeda — „Osadopol”, Poznań, Rzeczypospolitej 9, telefon 41-65. — zd 94 591

Sprzedam
domek 2 pokoje, kuchnia, 1/4 morgi ogrodu, przedmieście, zaraz, cena 4 000. — Oferty Orodownika Poznań zd 94 506

Parcela
1 200 kwadratowych metrów, — przy stacji, tramwaju, Poznań pod budowę, cena 1 100. — Bartkowiak, Dopiewo, Poznań, — zd 94 218

Dom
nowy, trzynubikacyjny, — morga ogrodu owocowego, warzywnego, stacji, kościoła Pomaznia 2 900. — Bartkowiak, obrońca, Dopiewo, Poznań, — zd 94 219

Domek
muruwany, pokój kuchnia, dwa maszynowe chłwy wraz przyległym gruntem 1 500. — z sprzedam Stanisław Kokościński, Krzyżowiki, poczta Poznań 15. — zd 94 774

4 600. —
dom pietrowy, ładnym ogrodem, wolnym mieszkaniem, powodu stosunków rodzinnych spieszenie sprzedam, Wędzickowski, Poznań, Piekary 11. — zd 94 680

2. PIENIĄDZ

5.000 — 7.000 zł
wzajemnie dam mieszkanie na wsi we dworze, światło elektryczne, radio, okolica górzysta, las, jezioro, blisko powiatowego miasta, sanatorium, komunikacja autobusowa, najchętniej emerytka lub emeryta. Zgłoszenia Orodownika, Poznań zd 94 550

Za
wypożyczenie 500. — z procent mieszkaniem. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 681

Pożyczki
\$ do 4 tysięcy poszukuje na hipotekę domu wartości 65 tysięcy. Zgłoszenia Orodownika, Poznań — zd 94 804

Gotówki
1 500—2 500 poszukuje celem uruchomienia rzemieślniczej wędliniarskiej w Sandomierzu, Zdecydowana pani poprowadzi ekspedycję, kasa, Piaseczny, Tczew, Pomorska 8. — zd 94 808

6. OŻENKI

Rzeźnik
wrocław, lat 50, szuka panny lub wdowicę, cokolwiek gotówki. Cel matrymonialny. Of. ty Orodownika, Poznań zd 94 481

Brunet
lat 27, elektrotechnik poszukuje towarzyszkę życia możliwie gotówką, celem usamodzielnienia się. Oferty Orodownika, Poznań — zd 94 581

Meble
gotowe do jadalni, sypialni, gabinetów do nabycia: Jan Beck, wyrob mebli artystycznych, Biała, Seeliger 8. — n 8282

Zakład
fryzjerski na prowincji z powodu choroby zaraz na sprzedaż. — Zgłoszenia Orodownika, Poznań n 8308

Oberże
25 móg dobre inwentarze, dużej wsi kościelnej sprzedam według umowy. Próchnicki, Smilowo, powiat chodzieski. — n 8307

Gruze i śliwy
drzewka pienne bardzo silne, w doskonałych odmianach, z powodu likwidacji niektórych kwater szkółek, sprzedają po cenach znacząco niższych Ogrody Kórnickie w Kórniku, telefon 33. — d 1181

10. MAJĄTKI

Kupię
gospodarstwo od 10 móg, wpłata 3 000. — Oferty Orodownika, Poznań zd 94 250

WIELKA WYGRANA

zł 75.000. —

na nr. 119 426 padła w pierwszym dniu ciągnięcia 2 kl. 41 Loterii w kolekturze

JULIANA LANGERA

Poznań, Mielżyńskiego 21 Tel. 31-41

60
móg pszennych, budynki pierwszej klasy, inwentarze kompletne 14 000. — wpłaty 7 000. — Metelski, Poznań, Wolnica 45 — 7. — zd 94 448

Gospodarstwo
55 morgowe żywny, martwym inwentarzem po Niemcu okazynie sprzeda, Zborowski, Poznań, Półwiejska 28 — 15. — zd 94 648

26
móg zabudowania murowane, inwentarze 5 000. — wpłaty 2 600 reszta 14 lat, Czachorowski, Poznań, sw. Wojciech 30, zd 94 670

11. KUPNA

Żelazo
użytkowe, lom, metale, butelki kupuje, płace najwyższe ceny Kościński, Poznań, Polna 30, telefon 63-79. — zd 93 939

Samochód
osobowy w dobrym stanie kupię. Oferty z ceną Orodownik, Poznań zd 94 443

Motorek
rowerowy w dobrym stanie kupię Oferty Orodownika, Poznań — zd 94 609

Kupię
za gotówkę mało używany samochód osobowy mały. Zgłoszenia Jan Mager, Kościan, — zd 94 606-7

Żaluzje
(żelastwo), rolki pod wal leżący holendra, czape samobracujące, maszyny do krajania kaszy kupię. Oferty spieszenie: Stefan Setny, Lwówek Wlkp. — zd 94 802

18. DZIERŻAWY

Piekarnia
Miedzychodzie nowoczesna 20 lat jedynej rekacji, główna ulica z mieszkaniami od zaraz do wydzierżawienia. Kaucja potrzebna. — Kadziszewski, Aleksandrowo, poczta Miedzychód, — n 8316

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa
Elewka
do kuchni szuka posady od każdego czasu. Łaskawe oferty podaniem warunków Agencja Kuriera Poznańskiego, Borek. — ng 8313

b) Inni

Ogrodnik
lat 26, po wojsku poszukuje posady, z dłuższą praktyką, pracował w ogrodach dworskich i handlowych, obejmie również inne posady. Zgłoszenia do Orodownika, Poznań zd 94 108

Czeladnik
szwabski kartą rzemieślnicza szuka posady najchętniej przy składzie obuwia. Zgłoszenia Agencja Orodownika, Jarocin. — n 8271

Były urzędnik
państwowy, narodowiec z liczną rodziną, biegły w sprawach biurowych, sumienny, uczciwy — przyjmie jakakolwiek posadę, — Łaskawe zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 93 598-9

Registrator
3 letnia praktyka Magistratu po wojskowości szuka posady. Oferty uprasza Agencja Kuriera Poznańskiego, Borek. — ng 8312

1000
kaucji złożyć za posadę inkasenta, woźnego, portiera. Stanisław Wiśniewski, Damasławek, Janowiecka 18. — zdg 94 488-9

Ogrodnik
egzaminowany, 18 let, praktyka przyjmie prace przy willach, — ogródkach, sadach itp. Oferty Orodownika, Poznań zd 93 614

Ślusarz
mogę złożyć kaucję za jakakolwiek prace obojętne jaka. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 502

Chłopak
lat 17, mający ukończone dwie klasy gimnazjum szuka pracy do poszpek. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 457

Ekspedient
uczciwy, inteligentny, prowadzący przez 8 lat zakład handlowy poszukuje posady, wiek lat 24. — Zgłoszenia Jarka Jan, Czestochowa, Kawia 28. — n 8296

Poszukuje
posady woźnicy, lub portiera z kaucją. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 718

Robotnik
lat 25, poszukuje posady w poważnej firmie za kaucją. Zgłoszenia Orodownika, Poznań — zd 94 752

27. WOLNE MIEJSCA

Podręczny
krawiec na prowincji, robota stała. Wiadomość Łódź, Cobeł, Główna 37. — n 8 134

Uczeń
kolodziejski potrzebny, Antoni Jabłoński, Głuszyna, pocz. Krzesiny, pow. Poznań. — zd 94 083

Zegarmistrzowski
pomocnik potrzebny, M. Poprawa, zegarmistrz, Borek, Rynek 5. — zd 94 395

Erbedont

ELIKSIR PROSZEK PASTA DO ZĘBÓW

R. Barcikowski S. A. Poznań

Gospodarstwo
45 móg blisko Poznania do wydzierżawienia, budynki mas., ziemia średnia tania. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 716

Poszukuje
dzierżawy obiektu nadającego się na rzeźnictwo. Zgłoszenia — Stefan Walczak, Gasawa, powiat Znin. — zd 94 801

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Elewka
do kuchni szuka posady od każdego czasu. Łaskawe oferty podaniem warunków Agencja Kuriera Poznańskiego, Borek. — ng 8313

b) Inni

Ogrodnik
lat 26, po wojsku poszukuje posady, z dłuższą praktyką, pracował w ogrodach dworskich i handlowych, obejmie również inne posady. Zgłoszenia do Orodownika, Poznań zd 94 108

Czeladnik
szwabski kartą rzemieślnicza szuka posady najchętniej przy składzie obuwia. Zgłoszenia Agencja Orodownika, Jarocin. — n 8271

Były urzędnik
państwowy, narodowiec z liczną rodziną, biegły w sprawach biurowych, sumienny, uczciwy — przyjmie jakakolwiek posadę, — Łaskawe zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 93 598-9

Registrator
3 letnia praktyka Magistratu po wojskowości szuka posady. Oferty uprasza Agencja Kuriera Poznańskiego, Borek. — ng 8312

1000
kaucji złożyć za posadę inkasenta, woźnego, portiera. Stanisław Wiśniewski, Damasławek, Janowiecka 18. — zdg 94 488-9

Ogrodnik
egzaminowany, 18 let, praktyka przyjmie prace przy willach, — ogródkach, sadach itp. Oferty Orodownika, Poznań zd 93 614

Ślusarz
mogę złożyć kaucję za jakakolwiek prace obojętne jaka. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 502

Chłopak
lat 17, mający ukończone dwie klasy gimnazjum szuka pracy do poszpek. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 457

Ekspedient
uczciwy, inteligentny, prowadzący przez 8 lat zakład handlowy poszukuje posady, wiek lat 24. — Zgłoszenia Jarka Jan, Czestochowa, Kawia 28. — n 8296

Poszukuje
posady woźnicy, lub portiera z kaucją. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 718

Robotnik
lat 25, poszukuje posady w poważnej firmie za kaucją. Zgłoszenia Orodownika, Poznań — zd 94 752

27. WOLNE MIEJSCA

Podręczny
krawiec na prowincji, robota stała. Wiadomość Łódź, Cobeł, Główna 37. — n 8 134

Uczeń
kolodziejski potrzebny, Antoni Jabłoński, Głuszyna, pocz. Krzesiny, pow. Poznań. — zd 94 083

Zegarmistrzowski
pomocnik potrzebny, M. Poprawa, zegarmistrz, Borek, Rynek 5. — zd 94 395

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz. — Ruczyński, Krotoszyn, Kozmirska 2. — n 8295

Parobek
do koni i do wszelkich prac w rolnictwie potrzebny zaraz. — Anioła, Gaj Wielki, pow. Szamotuły — zd 94 459

Czeladnik krawiecki
krawiecki na małe sztuki (praca niarowa) potrzebny od zaraz. — St. Niemczyk, Szamotuły, Rynek 1. — n 8299

Ogrodnego
młodszego samotnego przyje od zaraz. — Paluch, Piątkowo, — p. Poznań. — zd 94 511

Pokół
z piecem kuchennym, ewtl. małą dopłatą, żonatemu, bezdzietnemu, emerytowi lub mającemu dodatkowe źródło dochodu za pilnowanie domu, prace w ogrodzie w PuszczykóWKu. Zgłoszenia Orodownika, Poznań zd 94 495

Szoferowi
oddam posadę. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 490

Czeladnik młynarski
potrzebny od zaraz, obeznany z prowadzeniem motora na gaz ssany, Jan Bury, Mościewo, p. Kwilcz, pow. Miedzychód. — zdg 94 471/2

Wspólnika
do wózków sprzedazy nocnej poszukuje zaraz z gotówką do 1 000 złotych. Oferty Orodownika, Poznań zd 94 688

Czeladnik
rymarsko - siodlarski potrzebny od zaraz, Jan Tomiczak, Borek — n 8311

Czeladnik
krawiecki, młodszy, najchętniej z prowincji potrzebny od zaraz. R. Wawrzyniak, Borek, Rynek 16. — n 8310

Fryzjerka
potrzebna zaraz, Kryger, Szamocin, Rynek 8. — n 8306

Bardzo uczciwa, czysta dziewczyna
do wszystkiego może się zaraz zgłosić. Poznań, Grobla 1 b. Hurlownia kolonialna. — d 1180

Potrzebny od 1 kwietnia szwajcar
samotny, spokojny, pilny i doświadczony, Zyciorski z warunkami. Maj. Braciszewo, poczta Gniezno. — zd 94 710

Młynarz
samodzielny do kaszarni z śrutownikami (młot ropony) poszukiwany. Oferty warunki placu Orodownika, Poznań zd 94 805

Fryzjer
wodną potrzebną, Karabasz, Nakło n. Not. — n 8277

Dziewczyna
dziewna, uczciwa, do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz. Zgłoszenia pism. Orodownika, Poznań zd 94 394

Czeladnik
krawiecki zaraz potrzebny, Ignacy Michniak, Chodzież, Pierackiego 1. — n 8210

31. RCZRYWKA

Dajemy
najdogodniejsze warunki spłaty na aparaty

Telefunken
i inne.

Prosimy
odwiedzić nasze salony demonstracyjne, gdzie każdy znajdzie dobry odbiornik odpowiedni do swego budżetu.

RADIOLAVOX

wł. Bronisław Plotkowiak

Centrala
Poznań, Ratajczaka 14

Oddział
Pasaż Apollo. — ng 7749-50

Ogłoszenia 1-lamowy milimetr lub jego miejsce kosztuje: w zwyczajnych na stronie 6-lamowej 15 groszy, na stronie redakcyjnej (4-lamowej) a) przy końcu części redakcyjnej 30 groszy, b) na stronie czwartej 50 groszy, c) na stronie drugiej 60 groszy, d) na stronie wiadomości lokalnych 1. — zł. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tym 5 nagłówkowych) słowo nagłówkowe drukiem tłustym, 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. Ogłoszenia większe wśród drobnych poczynając od ostatniej strony, 1-lamowy milimetr 30 groszy. Ogłoszenia skomplikowane, z zastrzeżeniem miejsca — od poszczególnego wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia do bieżącego wydania przyjmujemy do godziny 10,30, a do wydań niedzielnych i świątecznych do godziny 9,30 rano. Ogłoszenia z poza Wielkopolski przyjmujemy do wydań bieżących do godz. 10, do wydań niedzielnych i świątecznych dnia poprzedniego do godz. 8. Za błędy drukarskie, które nie zniekształcają treści ogłoszenia, administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmujemy tylko za opłatą gotówką z góry. Konto w P. K. O. nr 200-149. Pocztwo konto rozrachunkowe Poznań 3, nr kartoteki 03.

SERCE MATKI

POWIEŚĆ Z FRANCUSKIEGO

23)

Chciała przemocą rozłączyć syna z matką i oto wszystko ją potępiało. Spowiednik mówił, „nie jesteś godną przyjąć Boga, który przebacza, bo sama nie przebaczasz“.

A oto teraz Herve mówił: „wolę umrzeć z głodu, niż nie zobaczyć matki“.

Kto natchnął Hervego tą wolą niezłomną nad jego wiek? Kto udzielił mu siły, potrzebnej do dobrowolnego znoszenia głodu bez skargi? Zwątpienie nie przestawało ją obiegać. Gdzie ma szukać rady? Gdzie się udać?

Wyszła po cichu z pokoju, by nie przebudzić Hervego i zarzucając płaszcz na głowę, szybkimi krokami skierowała się do kościoła.

Od pół godziny padał deszcz drobny i przejmujący. Hrabina była zaledwie osłonięta; zeszła ulicą młasteczka, nie czując zupełnie przejmującego ją chłodu. Weszła do kościoła i uklękła przed ołtarzem; dokoła niej rozposzcierała się płyta kwadratowa, pod którą Croix-Saint-Luc'owie spali snem wiecznym. Oczy hrabiny błędnymi na prawo i lewo, zapytując grobów nieżyjących, jakby szukała w nich rady.

Na dworze wicher świszczal i deszcz lał strumieniem; lodowaty chłód spadał jak brzeniecie otowiu na ramiona hrabiny. Nie czuła nic, ni zimna, ni wilgoci, spływającej kropkami po murach. Ołtarz, słabo oświetlony zawieszoną przed nim lampką, zarysował się ostro wśród cieni. Modliła się teraz, modliła gorąco do Boga. Podnosiła oczy na wielki krucyfiks, gdy ujrzała cień przed sobą. Był to proboszcz, cały biały, z okiem palającym; wyciągnął rękę ku drodze krzyżowej, której wyobrażenia ciągnęły się wzdłuż muru i głosem powolnym, jak gdyby był przy ołtarzu, mówił:

— Tu Jezus upadł na drodze, przywalony brzemieniem krzyża. Tu żołnierz przeszył mu bok dzidą. Tu pragnął pić i podano mu gąbkę napojoną octem. I pomimo to przebaczył swoim katom i pomimo to rzekł: „Nie wejdą do mojego królestwa, jak tylko ci, którzy nie będą mieli ani nienawiści, ani gniewu. Bo ojciec mój, zanim stał się Bogiem Sprawiedliwości, jest Bogiem Miłosierdzia“.

Hrabina zrobiła znak krzyża i wyszła z kościoła. Deszcz spływał już strumieniami. Nie spostrzegła tego nawet. Kaszel suchy i bolesny chwytal ją, lecz spieszyła się, by wrócić do pokoju wnuka. Z płaszcza jej, z włosów, z sukni ociekała woda. Gdy wróciła do zamku zaledwie miała czas zmienić

odzież i weszła wprost do pokoju Hervego.

Białe światło zapelniało komnatę. Ernestyna niedaleko łóża czuwała. Hrabina wyprawiała ją gestem i postąpiła ku łóżu. Dziecię było rozbudzone, lecz czuwające to podobnie było do snu. Herve leżał nieruchomy, z rękoma skrzyżowanymi na piersi, z oczami otwartymi, zatopionymi w niemej kontemplacji. Nie słyszał wejścia babki. Na białej jego twarzy perliły się tu i owdzie drobne kropelki potu. Niewyraźny uśmiech błakał się na niedomkniętych ustach. Fizycznie był cierpiący, lecz można by rzec, że bujał w ja-

Jasny promień szczęścia

Bertrand klęczał obok szeslongu i w rękach swych trzymał rozpalone ręce Solange. Uśmiech rozjaśnił rysy młodej kobiety.

— I widzę pana, odnajduję i nie umrę bez pożegnania...

— Umrzeć? — to niemożliwe. Nie przybyłem z tak daleka po to, by rozpaczac po stracie pani. Nie wiem, że wspomnienie o tobie wszędzie mi towarzyszyło, że obraz twój nie odstąpił mnie na chwilę. Czyniłem wszystko, by opędzić przesładujące mnie myśli i zawsze widziałem znów panią. Drżałem ilekroć wymawiałem twe imię. Straciła panią? Nie! Już nic nas nie rozdzieli. Pozwoliłaś mi pani wrócić, jesteś dobra, dziękuję. Zbyt byłem niešťeśliwy, nie żyłem...

— Ja wkrótce żyć przestanę, — rzekła łagodnie.

— Ach, nie mów tak pani. Gorycz zabija panią, byłaś zdala od Hervego... Bóg jednak użył ci choć połowy szczęścia, na które zasłużyłaś... Krótki czas oddziela cię tylko od dziecka... Sama działać nie mogłaś, lecz ja teraz tu jestem i będę ci pomocnym. Użyję siły a jeżeli to mnie zawiedzie, użyję podstępny. Miej ufność we mnie. Porwę go, przyprowadzę go tu. Wyjeździemy wó trójce. Udamy się daleko, tak daleko, że nikt nie zdoła nas znaleźć.

Solange uśmiechnęła się. Tak długo była nieszczęśliwa! Te obietnice szczęścia upajały ją, dawała się unosić odurzającej błogości tego marzenia. Wzięła głowę Bertranda i przycisnęła lekko ku sobie.

— I ja również uwielbiam cię. Tak mało w życiu doznałam radości. Zdawało mi się, że Bóg postawił cię na mojej drodze, by nagrodzić mi wszystkie cierpienia. Gdybym ci powiedziała... Lecz opowiadam ci szaleństwa. Kobieta widzi, raz tylko kocha pra-

kimś śnie rozkosznym. Marzył, że widzi matkę, że był przy niej, że uśmiechał się do niej. Dwa razy wyszeptał: „Mamo... mamoo...“ Tak, hrabina była zwyciężona zupełnie, uczucie nowe, niezmierna litość zajęła jej serce i zgłotła buntującą się w niej pychę. Ta kobieta, która nigdy nie płakała, uczuła wstrząsające ją lkanie. Pochyliła się nad łóżem Hervego i uściśnęła go tklawie, serdecznie. I gdy dzieciak zdumiony, w przekonaniu, że marzy, uniósł się trochę na łóżu, przemówiła doń z niewysłowioną słodyczą:

— Spij, spij spokojnie mój skarbie, jutro pójdziesz uściśnąć twą matkę...

wdziwie. Stąpa niepewna przez życie, dopóki nie napotka tego, który ubóstwia ją na zawsze. Pamiętam ten bal u księżny. Byłam piękną tego wieczoru, nieprawda? Byłaś z siostrą moją, przedstawiała cię mi. Podalam ci rękę i powiedziałam ci, że cię znam od dawna. Tak znałam pana od dawna, byłeś pan tym, którego miałam kochać, z góry przeznaczeni byliśmy dla siebie...

Ta młoda kobieta, która czuła się tak bliską śmierci, przejęta była niewymownym żalem. Fatalność chciała, aby poznała tylko gorycz i boleść miłości. I oto teraz, w chwili gdy Bertrand powracał z tak daleka, zapóźno już było powetować szczęście stracone.

Wpatrywali się w siebie. Nie przemawiając ustami, rozmawiali oczami.

— Ach! gdybym mogła żyć i należeć do ciebie na zawsze! — zawołała w przystępie żałości. W tej chwili dźwięk srebrzysty zadrgał w powietrzu i uderzył o uszy Solange. Był to dzwonn na Antioł Pański.

Solange słuchała. W jej oku przyćmionym zajaśniał żywszy promień, jak gdyby to pozdrowienie święte obudziło w niej myśli boskie. Osunęła się powoli na szeslongu i głowę opuściła na poduszke.

Była piękna. Z oczu jej strzelał blask tak uroczy, że ośniewał Bertranda. Upadł przed nią na kolana.

— A teraz odejdz — rzekła tklawie. — Serce moje jest tak pełne słodkich myśli. Chcę z nim pozostać, lecz jutro powrócisz, wszak prawda? Chcę cię widywać teraz codziennie.

Bertrand wyszedł. Solange czuła dziwną błogość. Miała jakby niewyraźną intuicję, że los jej okrutny się zmieni, że Bóg uczyni coś dla niej, że położy kres jej cierpieniom.

Kiedy pani Fosca w towarzystwie Antoniny i lekarza weszła do pokoju, nie mogła powstrzymać okrzyku.

— Jak dobrze wyglądasz! — rzekła. Lekarz był zdumiony. Nie poznał już swej chorej.

Pani Fosca odeszła od szeslongu i zbliżyła się do okna. Słyszała chód jakiś w ogrodzie. Noc zapadała powoli i Hermiini wydawało się, że widzi dwa cienie, przesuwające się pomiędzy drzewami. Wychyliła się, by lepiej widzieć. Zdało jej się, że kobieta jakaś z dzieckiem zbliżają się ku domowi. Szli prędko. Zadrżała, poznała hrabinę teściową prowadzącą Hervego za rękę.

— Boże mój! — szeptała, gdyby to była prawda!

Przytłumionym głosem zawołała lekarza. I cicho, żeby sam tylko ją słyszał, szepnęła:

— Syn jej.

Pan doktor Meunier zrobił gest gwałtowny i porywając jej rękę, rzekł:

— Milcz pani. Jeżeli to jej syn, jest ocalona.

Solange nic nie widziała, nic nie słyszała. W tej chwili rozmawiała z Antoniną. Nagle drzwi się otworzyły i ukazał się w nich Herve, a za nim wdowa.

— Mamo! mamoo! — zawołał.

I biegł już ku łóżu z palającymi oczami, wyciągając ramiona, nastawiając usta, spragnione pocałunków.

Solange była sina. Drżała konwulsyjnie, oczy jej były błędne. To straszne wzruszenie miało ją złamać lub wskrzesić? Nie wyrzekła ani słowa. Okrywała chciwymi pocałunkami czoło, oczy, usta swego dziecka, kapała się w jego włosach, tuliła go do siebie, przyciskała z szaleństwem i nagle, ścisnąc ciałe w objęciach, wybuchła łzami i — wyszeptala głosem przerywanym.

— To ty, mój skarbie, ty... ty...

Potem zwracając się do teściowej, mówiła:

— Ach pani, bądź błogosławiona! Niech Bóg użył ci dni długich i błogich. Dziś mogę powiedzieć ci to, uwierzysz. Zawiniłam nierozwagą, lecz przysięgam ci, że nigdy nie upadła, że nie byłam nigdy żoną występna.

Teściowa stała przed łóżkiem. Przywiznęła tu złożyć, więc przyjmiesz ją pani?

— Za kilka dni przyjmę — odrzekła. Radzicie mi proboszczu zawezwać lekarza, poślij po niego do Saint-Seine.

(Dokończenie nastąpi).

SZKŁANY SAMOCHÓD

POWIEŚĆ SENSACYJNO-ROMANTYCZNA

Z DALEKIEGO WŚCHODU

5)

— Bardzo łatwo mi tym razem zadłowił pana — odpowiedziała Nijak. — Samochód był niebieski.

— Niebieski! — wykrzyknął z wściekłością detektyw.

Pan Flatonas i Nijak przypatrywali się agentowi ze zdziwieniem i ciekawością, a potrosze i z przestachem, nie rozumiejąc zgola wrażenia, jakie na nim wywołał tak na pozór niewinny wyraz.

Jim podniósł się, podszedł do drzwi i otworzył je, wołając głośno:

— Chodź tu, chłopcze! Chodź!

I objawszy swą głowę oblema rękami westchnął:

— Stanowczo śledztwo to dostarcza mi wiele nieoczekiwanych tajemniczych wskazówek.

CZTERY SAMOCHODY

Na progu ukazał się chłopczyk, nie większy od Nijaki, o inteligentnym wyrazie twarzy, bladej, żółtej cerze i oczach czarnych, lekko skośnych a ruchliwych jak u myszki.

Ubrany był w krótką bluzkę z białej flaneli i spodnie poza kolana. Na gołych cienkich, żółtych nogach miał niebieskie pilśniowe trzewiki.

Taki był właściwie mundur wszystkich boy'ów, tj. chłopców, usługują-

cych w misji angielskiej.

— Fit! — wykrzyknęła Nijak.

— Cicho! — przerwał Jim Faretown. — Powieście sobie „dzień dobry“ innym razem. Tyczasem musimy się zająć ważniejszymi rzeczami... Fit, mój chłopcze, wszak widziałeś wczoraj samochód, pędzący w okolicy jeziora Mignón?

— Tak panie! — odpowiedział boy znacznie bardziej przestraszony obecnością policjanta, niż mala jego przyjaciółka.

— Odnosiłeś czapeczkę panny Lizzi Topaz?

— Tak to prawda, mówiłem przecież panu agentowi.

— Dobrze... A jakiego koloru była w twoich oczach ta przeklęta maszyna?

Tu Faretown ruchem ręki zatrzymał odpowiedź chłopca.

— Tylko dobrze uważaj — przestrzegal z powagą — co masz powiedzieć. Bo gdy dwu świadków różnią się w swoich zeznaniach, to z pewnością jeden z nich chce onylyć sprawiedliwość, a stąd wynika słusznie podejrzenie o udział w przestępstwie.

Boy zaczął się trząść ze strachu.

— Nie bój się, Fit — ośmiela go dziewczynka.

— Będziesz ty mi cicho! — huknął policjant, doprowadzony wprost do rozpaczy tą interwencją.

— Będę cicho, gdy mi się będzie tak podobało! — odpowiedziała mala. Pan nie jesteś moim zwierzchnikiem i mnie też bynajmniej nie chodzi o znajomość z panem. A ponieważ pan przeważnie mi robotę po to, bym tu przyszła i mówiła, to będę mówiła, kiedy chcę!

I nie zważając na piorunujące spojrzenia p. Faretowna ani na błagalne gesty Flatonasa dodała:

— Słuchaj, Fit: ani ty ani ja nie jesteśmy współnikami tamtego. Gdybym była policjantem, nawet nie tak wielce sprytnym, odnalazłabym już dotąd winnego, nie straszac ludzi niewinnych takimi śmiesznymi środkami.

Twarz policjanta z różowej stała się purpurawą; dyszał po prostu wściekłością.

— Milcz, mala gadzino! — krzyczał — bo cię każę posiekać na miązgę!... A ty Fit gadaj! Jakiego koloru był samochód, bo inaczej każę cię wtrącić do więzienia!

Wesołe, ruchliwe oczki małego Chińczyka napętniły się łzami. Głosem drżącym, urywanym, bełkotał:

— Ja... ja... ju... u... z... panu mó... wi... tem. Samochód był... czer... czerwony.

— Czerwony! — wykrzyknęli jednocześnie Flatonas i Nijak z podziwem.

— Tak czerwony! — potwierdził ośmielony Fit.

Dziewczynka zbliżyła się do niego.

— No słuchaj, Fit! Przecież mówisz głupstwa. Widziałam go również dobrze jak i ty: był niebieski.

Fit wytrzeszczywszy, oczy, zawołał:

— Niebieski?

— Ależ tak, przypomnij sobie dobrze. No...

— Jasne pioruny! — zagrzmiał detektyw — zdecydujecie się w końcu: niebieski czy czerwony?

Chłopiec desperacko kręcił głową na prawo i na lewo. Spojrzał na słodką fwaryczkę Nijaki, potem na złotnika Jima, w końcu głosem płaczącym wyjąkał:

— Może on był niebieski... jak nie mówię... Ale ja widziałem na czerwono...

Z gardła Jima wydarł się głuchy pomruk. Gniew detektywa doszedł do szczytu. Nie mógł wymówić ani słowa.

A malcy się sprzeciali:

— Niebieski!

— Czerwony!

— Ależ kociaki utrapione! — wtrącił się pan Flatonas. — Przecież samochód nie mógł mieć jednocześnie dwóch kolorów.

— A więc jedno z nich kłamie! — wybuchnął wreszcie, odzyskawszy głos, Jim.

I grożąc dzieciom pięścią krzyczał:

— Albo zgodzicie się na jedno... albo...

— Więzienie — dokończyła Nijak! — O! jeżeli tak, to nie będę się upierała. Nie chce pan niebieskiego? Dobrze, panie, niech więc powóz będzie takiego koloru, jaki się panu podoba.

Na tę odpowiedź detektyw zatrząsał się. I nie wiadomo, co by się dalej stało prawdopodobnie coś jednak straszego dla malców ze strony rozgniewanego Anglika czy Amerykanina, gdyby na szczęście nie weszła do pokoju nowa osoba.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tabela loterii

2-gi dzień ciągnięcia 2 klasy 41 Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane

Stala dzienna wygrana 5.000

zł. padła na nr. 132497

50.000 zł.: 39181

15.000 zł.: 56747

10.000 zł.: 86750 114319

5.000 zł.: 8337 24753 81612

94778

2.000 zł.: 68169 77374

1.000 zł.: 22359 50788 83702

87271 103948 105611 116676

500 zł.: 3685 8840 38890 49996

66416 70084 72974 87722 93256

104183 113936 117175 122227

128983 130534 132849 136697

149136

Po 250 zł.: 965 1484 3234 3902

9960 9551 15886 18658 20553

27472 33968 39560 40975 42597

43770 45221 45555 53010 55435

59993 68212 69830 76766 83450

100202 103337 105577 115001

124877 128228 130953 138977

143733 145358 145524 147308

150455 159397 159754

Wygrane po 125 zł.

163 863 11002 401 964 2231 314

3147 315 462 966 4192 303 488 50

696 5397 437 12 720 826 940 6159

431 746 971 7072 120 387 541 606

45 746 95 874 8299 321 478 38 714

9002 8 655 10192 520 882 11027

688 789 964 12197 392 693 13735

14037 215 86 305 77 428 99 528

821 55 15287 27 78 324 90 698 804

89 16006 161 265 393 649 17443

606 63 18108 86 387 883 998 19462

740 79 71 29388 471 552 635 79

976 21057 390 611 610 877 22226

896 23095 570 695 706 77 971

24083 331 25024 291 478 97 26648

54 703 905 68 27008 18 347 641

28087 252 360 991 29224 34 586

945 30083 202 564 8927 31520 654

795 32006 365 559.

33133 47 98 743 34989 35258 540

36342 715 960 37612 38023 911 39277

388 98 434 766 986 40126 224 96 417

707 41442 283 779 42249 60 429

43084 188 463 748 62 44318 555 59

87 45120 46156 276 311 507 954 92

47147 78 48033 124 683 739 954

49015 46 223 37 437 567 50089 107

36 571 730 992 51065 52122 421 557

53187 516 684 54046 814 55656 56074

878 57065 626 791 891 58058 279

874 59734 824 60401 686 877 900 31

61198 214 28 321 746 801 62003 224

308 430 897 63066 238 357 593 706

65063 314 81 411 622 75 66095 107

78 715 847 965 67251 99 68804

907 69276 792 827 87 70044 191 210

876 86 419 706 71274 491 676 72135

690 895 929 73005 110 587 762 860

74003 366 888 75071 309 581 680

76015 99 194 544 660 77510 16 809

78103 299 327 79190 211 71 344 50

81 71 561 681 910 80153 237 355

81259 61 493 82067 145 68 96 877

901 59 69 83079 125 211 385 912

84140 204 94 554 691 85508 86124

221 464 660 766 960 87 401 744 924

87 88345 803 91 89217 335 81 589

945 90010 607 91095 442 92105 222

405 42 783 93185 95 79 680 86 787

94163 534 675 885 95142 330 906 61

96197 428 53 671

97184 539 67 716 43 98374 457 642

96 815 24 100059 106 25 532 62 72

608 759 904 101029 96 100 205 324

553 969 126 82 840 10334 332 57 9
49 550 871 984 104170 439 678 69
853 105359 458 897 938 10317 612
107212 70 932 108269 315 418 717
109129 212 574 809 110150 376
111088 359 81 686 700 10 924 112296
417 113004 130 400 114468 115364
620 116346 66 553 118125 435 77 543
119312 664 766 867 120202 324 618
121249 491 567 87 967 122521 417
639 878 123239 331 50 420 553 124175
435 814 125162 855 120017 429 641
800 127244 469 41 738 828 930 98
128148 806 950.
129113 96 355 559 71 917 130914
81 800 21 131518 890 133331 460
650 74 836 59 134324 432 774
135158 126005 269 399 733 61 974
89 137468 895 138535 624 771
139462 898 140124 255 542 74
141221 775 816 81 142324 734 897
143471 144002 666 146111 84 93
788 967 147036 227 850 591 623
148033 233 921 52 149142 535 694
150081 305 39 664 924 151126 881
985 96 152164 554 891 992 153377
562 154205 335 523 155480 156049
519 609 751 157679 158528 159483
754

Wygrane po 62,50 zł.

707 1177 41 332 36 461 526 56
649 846 932 87 202 80 139 52 324
414 577 608 64 793 802 941 83 94
43024 61 260 396 505 637 722 876
4013 111 216 519 731 811 989 5081
440 949 6085 530 754 57 979 8087
128 405 14 606 774 47 860 9023
202 634 968 10509 742 54 814 958
11067 135 553 722 923 90 87
12003 445 39 48 66 980 14002
15161 834 16126 19 332 17091 294
568 624 999 18007 21 39 113 253
603 28 47 932 19117 77 67 78 209
352 437 506 87 619 756 995 20009
34 74 550 98 21751 821 79 961
22054 542 705 23008 494 689
24026 348 665 815 906 25257 655
808 49 27451 80 555 834 94 937
28498 542 627 29009 10 661 844
30704 825 31032 75 210 350 500
712 90 32056 92 382 427 526 794

33208 41 450 710 56 833 34152 228
365 544 731 89 835 35023 61 762 88
36102 233 67 776 890 903 37061 167
280 312 53 59 725 965 38523 781 86
39047 164 300 524 611 793 956 95
40188 217 367 644 516 80 769 41163
383 473 649 42159 230 80 369 92 511
68 940 43170 85 536 773 825 920 55
44328 424 505 642 806 40 990 45060
669 46730 980 47479 48240 323 510
34 46 94 867 49105 21 238 365 680
850 50063 317 21 51177 897 950
52026 254 402 44 544 605 764 75
907 47 93 53170 91 277 722 54021
35 719 21 930 55157 760 56220 447
600 795 57103 266 478 721 48 810 44
58042 97 566 789 814 40 59166 512
739 925 46 60007 155 260 317 94 470
532 789 61232 472 752 62054 84 332
636 915 44 63101 327 45 50 83 64026
105 419 845 68

65054 607 85 710 970 66277 451
682 88 870 93 67235 456 609 88074
168 70 491 604 28 70 724 971 88
69140 292 588 674 70008 70 247 79
382 71111 432 741 836 948 50 57 64
72199 253 305 31 80 531 886 73080
281 394 536 74050 152 309 70 618
710 824 75260 652 839 76155 829
77073 140 211 18 62 94 586 618 953
78109 235 524 68 82 678 778 832
79064 80 277 303 431 48 670 80121
65 583 81128 273 74 303 434 8 814
92 82048 309 598 777 826 68 83105
498 84056 110 244 59 318 575 796
85005 130 365 548 76 668 69 707 912
86056 104 336 487 512 637 74 960
87048 143 261 741 895 915 88187 291
482 511 89000 139 243 70 477 627

90770 825 91235 59 335 565 90 697
810 30 946 92629 811 98 93013 259
431 518 808 12 58 94011 116 784
95092 143 457 534 42 900 74 96034
478 908 70
97044 239 302 95 401 622 726 53
98340 2 85 407 50 620 799 99060 178
418 506 648 908 33 100008 495 588
842 85 907 101000 164 314 412 650
973 102206 515 28 52 692 818 103036
97 560 38 75 772 948 104046 118 271
568 689 72 810 910 105161 512 96
897 873 932 106573 613 830 107028 58
345 410 527 636 783 108076 82 95
409 870 909 13 109103 428 526 694
110019 144 224 68 429 48 111081 611
60 724 112335 72 445 517 70 113638
771 812 114024 207 549 115035 532 82
863 116375 516 692 117507 829 44
66 943 118514 693 710 119019 115
73 232 463 4 554 607 26 873 86
120258 618 24 58 68 869 82 3 910
34 121030 165 338 476 592 698 747
845 908 122084 442 648 123237 412
529 72 96 644 837 124199 421 574
691 754 848 953 125022 103 515 692
996 126086 248 623 127148 279 469
562 72 615 40 860 128021 3 453 627.

129063 74 227 992 130095 104 67
227 69 345 673 64 987 131108 84
204 429 518 132126 202 90 333 93
610 835 86 991 133170 477 85 720
134051 405 797 930 135085 568 83
675 95 760 136256 361 774 818 961
137050 146 251 810 138209 605
700 2 920 139092 96 126 317 34 97
551 964 140056 167 348 469 509
637 928 141010 35 137 418 29 84
598 142249 318 55 984 143074 176
79 333 470 518 43 998 144262 361
473 634 717 145081 433 95 645 81
782 146104 232 533 746 65 73
147056 136 68 295 377 90 519 76
672 979 148040 175 402 92 93 515
91 730 149058 144 275 456 150047
473 678 798 151351 152021 237 415
515 646 827 153233 47 93 311 70
434 844 94 917 93 154004 71 396
439 942 44 155191 233 52 62 352
796 156081 242 841 61 92 97 157020
407 740 888 956 158414 511 12 96
159003 220 586 638 834 88

III ciągnięcie

Główne wygrane

Stala dzienna wygrana 20.000 na 79423

10.000 zł. 72007 131335

5.000 zł. 24830 110330

2.000 zł. 10454 46669 51811 72662

86999 105028 120248

1.000 zł. 28408 44967 51203 51348

55595 61150 61379 71488 130932

132804

500 zł. 1043 6930 14077 11668

29458 108956 123168 140681

250 zł. 3988 15378 19918

18073 15520 20161 35345 41033 40891

45751 50866 51308 57250 58366 70687

70472 72399 78911 79122 79329

101089 109287 113648 122299 128473

128520 132356 140288 143912

144284 146867 149368 151557 150781

152355 154000

Wygrane po 125 zł.

375 466 705 918 1713 2256 602 721
3576 676 4073 323 78 618 39 6650
7252 313 516 8728 10037 373 12040
714 94 13281 474 707 14706 15100
664 16033 17020 352 686 798 18024
650 20975 21564 752 22129 785 23604
64 24276 808 28827 29712 852 88
30776 31404 32166 256 500 731 33868
34078 225 74 319 36435 967 53 313
38680 38 41729 43648 44781 45024
230 947 46431 86 706 45 48029 49083
347 51079 73 82 98 52646 53350 54482
56345 691 57123 75 579 58052 186
408 23 58082 59379 795 830 60090
293 548 61112 300 821 62239 63746
64122 65103 66656 726 67775 68110
70267 71979 72041 992 73222 74024
91 230 306 23 78609 75317 47 826
76294 724 77095 460 680 701 78911
79108 635 794
80231 82240 83029 506 793 84941

85141 318 718 86193 570 86193 87250
439 646 89172 215 23 65 541 90064
367 91144 284 487 92123 211 983
94114 96122 97716 99101 297 496 599
100101 865 911 103179 224 676
104080 105338 684 708 106904 108730
37 109274 110239 74 348 111291 366
909 112348 856 113022 114562 115213
449 116302 117363 118309 833 119552
704 90 120172 121427 514 123512
124943 125313 128407 129043 130134
80 390 131844 967 132503 41 133765
134662 135404 136491 137080 996
138192 707 827 139224 140410 736
141309 142821 25 143838 144908
146901 147216 148768 149160 964 44
57